Seat No.	

Set P

बी.पी.एड्. (सत्र – I) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
History, Principles and foundation of Physical Education and Olympic Movement (BPED1101)

वार, दिनांक : बुधवार, १४-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) ऑलंपिक च्या कडयांमध्ये कोणता रंग नाही?
अ) काळा ब) पिवळा
क) निळा ड) जांभळा

२) कोणत्या वर्षी सर्वप्रथम ऑलंपिक ध्वज फडकविण्यात आला?
अ) १९१६ ब) १९२०
क) १९२८ ड) १८९६

३) ऑलंपियाड किती वर्षांचा असतो?
अ) चार ब) दोन
क) पाच ड) सहा

४) अध्ययन वक्रामध्ये किती टप्पे आहेत?
अ) पाच ब) चार
क) तीन ड) दोन

५) पहिले आधुनिक ऑलंपिक ––– येथे आयोजित केले गेले.
अ) बर्लिन ब) पॅरिस
क) रोम ड) अथेन्स

६) बालकाच्या विकासाच्या कोणत्या अवस्थेमध्ये वादळी व तणावाचा काळ संभवतो?
अ) पौगंडावस्था ब) उत्तर किशोरावस्था
क) पूर्व किशोरावस्था ड) शैशवावस्था

७) प्रयत्न प्रमाद उपपत्ती ––– यांनी मांडली.
अ) प्लेटो ब) पॅवलॉव
क) स्किनर ड) एडवर्ड थॉर्नडाईक

८) आय. पी. सी. म्हणजे ––– होय.
अ) इंडियन पनिशमेंट कोड ब) इंटरनॅशनल पॅरालंपिक कमिटी
क) इंटरनॅशनल पावर कमिटी ड) यापैकी नाही

९) ऑलंपिक ध्वजावरील कडया ––– चे प्रतिनिधित्व करतात.
अ) विभाग ब) राष्ट्र
क) राज्य ड) खंड

१०) सर्वात पहिले युवक ऑलंपिक ––– वर्षी आयोजित करण्यात आले.
अ) २०१२ ब) २००८
क) २०१० ड) २०१४

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **२०**
अ) शारीरिक शिक्षणाबाबतचे गैरसमज सांगा.
ब) शारिरीक शिक्षणाचा इतर विषयांशी संबंध स्पष्ट करा.

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**
अ) आधुनिक युगातील शारीरिक शिक्षणाचे महत्त्व सविस्तर स्पष्ट करा.
किंवा
ब) स्वातंत्र्योत्तर काळातील शारीरिक शिक्षणात झालेले बदल सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**
अ) प्राचीन ऑलंपिक ऐतिहासिक विकासाचे वर्णन करा.
किंवा
ब) शारीरिक शिक्षणाची संकल्पना स्पष्ट करून त्याची व्याप्ती स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**
१) शरीराचे प्रकार
२) वास्तववाद
3) पठारावस्था
४) अर्जुन पुरस्कार
५) द्रोणाचार्य पुरस्कार

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
History, Principles and foundation of Physical Education and Olympic Movement (BPED1101)

Day & Date: Wednesday, 14-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) Which colour is not present in Olympic rings?
a) Black b) Yellow
c) Blue d) Purple

2) In which year the Olympic flag was hoisted first time?
a) 1916 b) 1920
c) 1928 d) 1896

3) An Olympiad is referred to how many years?
a) Four b) Two
c) Five d) Six

4) How many stages are in learning curve?
a) Five b) Four
c) Three d) Two

5) First Modern Olympic was organized at _____.
a) Berlin b) Paris
c) Rome d) Athens

6) In which development stage of child, storm and stress occurs?
a) Adolescence b) Late Childhood
c) Early childhood d) Childhood

7) There trial and error learning theory was propounded by _____.
a) Plato b) Pavlov
c) Skinner d) Edward Thorndike

8) IPC means _____.
a) Indian Punishment Code
b) International Paralympic Committee
c) International Power Committee
d) None of these

9) The rings on the Olympic flag represents the _____.
- a) Region
- b) Nation
- c) State
- d) Continent

10) First youth Olympic games were organized in the year _____.
- a) 2012
- b) 2008
- c) 2010
- d) 2014

Q.2 Answer the following questions.

a) Give the misconceptions about physical education. **10**

b) Explain the relationship of physical education with other subjects. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**

a) Explain in detail the importance of physical education in present era.

OR

b) Explain the changes in physical education in post independence period.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**

a) Describe the historical development of ancient Olympic.

OR

b) Explain the concept of physical education and its scope in detail.

Q.5 Write short notes. (Any Four) **20**

1) Body type
2) Realism
3) Plateau
4) Arjun award
5) Dronachary Award

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड. (सत्र - I) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल - २०२५
Anatomy, Physiology Sports Medicine, Physiotherapy and Rehabilitation (BPED1102)

वार, दिनांक : शुक्रवार, १६-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) दुखावलेल्या घोटयांची तात्काळ लक्षणे ——— दिसून येतात.
अ) रक्तस्त्राव ब) ओडिया
क) सांधा निखळणे ड) वरील सर्व

२) डोपिंगच्या वर्गीकरणात ——— घटक येत नाही.
अ) अरगोजेनिक एडस ब) केफेन
क) तंबाखू ड) वरील सर्व

३) मायक्रो व्हेव डायथर्मी हया उपकरणात अंदाजे ——— मेगासायकल सेकंद विद्युत प्रवाह वापरला जातो.
अ) २४० ब) २४५०
क) ३०० ड) २४७

४) खेळातील दुखापतीचे पूर्नवसन ——— उपचार पद्धती वापरून केले जाते.
अ) जलउपचार पद्धती ब) योग्य व्यायाम
क) क्रायोथेरपी ड) यापैकी नाही

५) ——— हे मादकद्रव्य स्नायू, आवरण, ताकत व शक्ती वाढवते.
अ) ॲनाबॉलिक स्टेरॉइड ब) नारकोटिक्स
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

६) ——— या ठिकाणी रक्त हे ऑक्सिजन युक्त होते.
अ) फुफ्फुस ब) स्नायू
क) यकृत ड) जठर

७) फुफ्फुसनीला ही रक्त ——— मध्ये सोडते.
अ) उजवी कर्णीका ब) डावी कर्णीका
क) उजवी जवनिका ड) डावी जवनिका

८) स्वादुपिंडात ––– रस असतो.

अ) स्वादुरस ब) पित्तरस

क) लाळ ड) वरील सर्व

९) डिओडीनम, जेज्युनम व इलियम हे ––– चे भाग आहे.

अ) जठर ब) लहान आतडे

क) मोठे आतडे ड) स्वादूपिंड

१०) ––– हा स्नायू हृदयामध्ये असतो.

अ) ऐच्छिक ब) अनऐच्छिक

क) हृदयाचा ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) जठराची आकृती काढा भागांना नावे द्या व जठराचे कार्य लिहा. **१०**

ब) प्राणवायूचे ऋण व दुय्यम श्वसन स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**

अ) रक्ताभिसरण संस्थेची सुबक आकृती काढा भागांना नावे द्या व सोइस्तर स्पष्ट करा.

ब) मसाजे सर्वसामान्य तत्वे स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**

अ) क्रीडेतील दुखापतीचे कारणे व त्याची काळजी सोइस्तर स्पष्ट करा.

ब) तोंडातील व लहान आतडयातील अन्नाचे पचन सोईस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**

अ) डोपिंग

ब) मसाज

क) शरीररचना शास्त्राची गरज

ड) भौतिक उपचाराचे महत्व

इ) इन्फ्रारेड

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Anatomy, Physiology Sports Medicine, Physiotherapy and Rehabilitation
(BPED1102)

Day & Date: Friday, 16-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **10**

1) Immediate symptom of sprained ankle is _____.
a) bleeding b) Odeamo
c) dislocation d) All of these

2) _____ does not belong to the category of dope.
a) Ergogenic aids b) Caffeine
c) Nicotine d) All of these

3) _____ Mega cycle second frequency is used in microwave diathermy.
a) 240 b) 2450
c) 300 d) 247

4) Rehabilitation of sports injuries is done using _____.
a) Hydrotherapy b) Corrective exercise
c) Cryotherapy d) None of these

5) During leads to increase muscle mass strength and power.
a) Anabolic steroid b) Narcotics
c) Bothe A and B d) None of these

6) The blood gets oxygenated in _____.
a) Lungs b) Muscles
c) Liver d) Stomach

7) Pulmonary vein drains blood into _____.
a) Right Artium b) Left Artium
c) Right Ventricle d) Left Ventricle

8) In pancreas _____ juice is present.
a) Pancreatic b) Bile
c) Saliva d) All of these

9) Duodenum, jujunum and illium is the part of _____.
a) Stomach b) Small intestine
c) Large intestine d) Pancrease

10) _____ muscle is found in the heart.
a) Voluntary b) Involuntary
c) Cardic d) All of these

Q.2 Answer the following questions.
a) Draw a Diagram of stomach label the part and explain function of stomach. **10**
b) Explain oxygen debt and second wind. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**
a) Draw a diagram of circulatory system lable the part and explain in details.
b) Explain indetails general principles of massage.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**
a) Explain causes of sports injuries and the representation.
OR
b) Explain Digestion of food in mouth and small intestine.

Q.5 Write Short Notes. (Any Four) **20**
a) Doping
b) Massage
c) Need of Anatomy
d) Importance of Physiotherapy
e) Infrared.

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड्. (सत्र – I) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Health Education and Environmental Studies (BPED1103)

वार, दिनांक : मंगळवार, २०-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १०

१) WHO म्हणजे –––.
अ) वर्ल्ड हेल्थ ऑर्गनायझेशन ब) वर्ल्ड हाऊस ऑर्गनायझेशन
क) वॉटर हेल्थ ऑर्गनायझेशन ड) यापैकी नाही

२) प्रदुषणास कारणीभूत ठरणाऱ्या नैसर्गिक अथवा मानवनिर्मित घटकांना ––– असे म्हणतात.
अ) जागतिक तापमान वाढ ब) प्रदुषके
क) प्रदुषकाचे घटक ड) यापैकी नाही

३) 'एडस् दिन' ––– या दिवशी साजरा केला जातो.
अ) १ फेब्रुवारी ब) ११ जानेवारी
क) १ डिसेंबर ड) ११ नोव्हेंबर

४) समतोल आहाराचा ––– हा घटक आहे.
अ) प्रथमोचार ब) आरोग्य नोंदी
क) प्रथिने ड) कुपोषण

५) रात आंधळेपणा हा रोग ––– जीवनसत्वाच्या अभावामुळे होतो.
अ) डी ब) बी
क) के ड) ए

६) प्रदुषणाचा ––– हा प्रकार आहे.
अ) हवा प्रदुषण ब) पाणी प्रदुषण
क) औष्णीक प्रदुषण ड) वरील सर्व

७) प्रथमोपचार हा ––– घटकाशी संबंधित आहे.
अ) पोषण द्रव्य ब) प्रदुषण
क) आरोग्य सेवा ड) कुपोषण

८) पुढीलपैकी ––– हा घटक अन्न पदार्थाशी संबंधीत आहे.
अ) पिष्टमय पदार्थ ब) स्निग्ध पदार्थ
क) जीवनसत्व ड) कुपोषण

९) ॲनोफिलीन डासाची मादी चावल्याने ––– या रोगाची लागण होते.
अ) पटकी ब) हिवताप
क) विषमज्वर ड) क्षयरोग

१0) प्रदुषित पाण्यामुळे ––– आजार होतो.
अ) क्षयरोग ब) कुष्ठरोग
क) एड्स ड) पटकी

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१) आरोग्य शिक्षण म्हणजे काय सांगून आरोग्य शिक्षणाची ध्येये व उद्दिष्टे स्पष्ट करा. **१0**

२) जलप्रदुषण म्हणजे काय? ते सांगून जल प्रदुषणाचे मानवी जीवनावर होणारे परिणाम स्पष्ट करा. **१0**

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**

१) संसर्गविरहित रोगांची यादी तयार करा व कोणतेही दोन रोग स्पष्ट करा.

२) प्रदुषण म्हणजे काय प्रदुषणाचे मानवी जीवनावर होणारे परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**

१) शालेय स्तरावर पर्यावरण कसे राखाल स्पष्ट करा.

२) वैयक्तिक आरोग्य मध्ये आरोग्य शिक्षणाची भूमिका काय उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्र.५ टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२0**

१) लोकसंख्येचा विस्फोट

२) वैयक्तिक आरोग्य सेवा

३) पोषण आणि कुपोषण

४) आरोग्य शिक्षणाची उद्दिष्टे

५) राष्ट्रीय आरोग्य धोरण

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination: March/April – 2025
Health Education and Environmental Studies (BPED1103)

Day & Date: Tuesday, 20-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative. **10**

1) WHO means _____?
a) World Health Organization b) World House Organization
c) Water Health Organization d) None of these

2) Water causing natural and human aspects of pollution is called _____.
a) Global warming b) Pollutant
c) Aspect of pollution d) None of the above

3) ‘AIDS day’ is celebrated on _____ day.
a) 1 February b) 11 January
c) 1 December d) 11 November

4) The aspect of balanced diet is _____.
a) First aid b) Health record
c) Protein d) Malnutrition

5) Night blindness disease causes due to the lack of vitamin _____.
a) D b) B
c) K d) A

6) The type of pollution is _____.
a) Air pollution b) Water pollution
c) Thermal pollution d) Above all

7) First aid is related to the aspect of _____.
a) Nutrition b) Pollution
c) Health service d) Malnutrition

8) The following _____ aspect is not related to food.
a) Carbohydrates b) Protein
c) Vitamin d) Malnutrition

9) The biting of female Anopheline mosquito causes _____ disease.
a) Cholera b) Malaria
c) Typhoid d) Tuberculosis

10) Polluted water causes _____.

a) Tuberculosis
b) Leprosy
c) AIDS
d) Cholera

Q.2 Answer the following questions.

1) What is Health Education? Explain the aime and objectives of health education. **10**

2) What is water pollution? Explain the effects of water pollution on human life. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**

1) Make a list of non-communicable diseases and explain any two diseases.

2) What is pollution? Explain effects of pollution on human life.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**

1) Explain how will maintain the environment at school level.

2) What is the role of Health Education in personal health? Explain with education.

Q.5 Write shorts notes. (Any Four) **20**

1) Pollution explosion
2) Personal health service
3) Nutrition and malnutrition
4) Objectives of health education
5) National health policy

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड. (सत्र - I) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल - २०२५
Organization, Administration and Sports Management (BPED1104)

वार, दिनांक : गुरूवार, २२-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) दर्जेदार पोहण्याचा तलाव --- मीटर लांब आणि रूंद असतो.
अ) ५० X २१ मीटर ब) १० X २० मीटर
क) १० X २० मीटर ड) ३० X १० मीटर

२) दर्जेदार व्यायाम शाळेची उंची --- असते.
अ) १० मीटर ब) १२ .५मीटर
क) ७ मीटर ड) ५मीटर

३) जलतरण तलावातील पाणी शुद्ध करण्यासाठी --- चा वापर करतात.
अ) कॅल्शियम ब) पोटॅशिअम
क) क्लोरीन ड) यापैकी नाही

४) अखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ क्रीडा स्पर्धांचा सचिव --- असतो.
अ) प्राचार्य ब) कुलगुरू
क) क्रीडा संचालक ड) यापैकी नाही

५) शारीरिक शिक्षण कार्यक्रम राबविताना --- या क्रीडा सुविधा महत्त्वाच्या आहेत.
अ) मैदान ब) जिम्नॅशिअम हॉल
क) पोहण्याचा तलाव ड) वरील सर्व

६) आंतर शालेय स्पर्धाच्या आयोजनाचा अधिकार --- यांना आहे.
अ) तालुका क्रीडा अधिकारी ब) कुलगुरू
क) नगरसेवक ड) यापैकी नाही

७) क्रीडा साहित्य खरेदीची पहिली पायरी --- आहे.
अ) कोटेशन ब) साठा
क) मागणी ड) यापैकी नाही

८) बाद पद्धतीची सूत्रे ––– आहे.

अ) $\frac{N(N-१)}{२}$ ब) N+N-१

क) N+२ ड) यापैकी नाही

९) साखळी पद्धतीच्या सामन्यात सहा संघ सहभागी होत असतील तर सामन्यांची संख्या ––– असते.

अ) १५ ब) १६

क) १७ ड) यापैकी नाही

१०) शालेय विद्यार्थ्यांची वैद्यकीय तपासणी ––– च्या मार्फत केली जाते.

अ) वैद्यकीय अधिकारी ब) प्राचार्य

क) क्रीडा शिक्षक ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) नियोजन आणि व्यवस्थापनाचा अर्थ सांगून नियोजन आणि व्यवस्थापनाची तत्वे स्पष्ट करा. **१०**

ब) सामन्याचे प्रकार लिहून सहा संघांच्या साखळी पद्धतीने रखाना पद्धतीने वेळापत्रक तयार करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५

अ) चांगल्या शारीरिक शिक्षकाची पात्रता व त्याच्या जबाबदाऱ्या सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) महाविद्यालयातील क्रीडा विभागाचे अंदाजपत्रक तयार करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५

अ) शारीरिक क्षमता वैद्यकीय चाचणी याचे रेकॉर्ड कसे सांभाळाल हे सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) पोहण्याच्या तलावाची निगा व काळजी सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**

अ) शालेय क्रीडा व्यवस्थापन.

ब) क्रीडा साहित्याची गरज आणि महत्त्व

क) नोंद आणि नोंद वही

ड) वेळापत्रक

इ) सामन्यांचे महत्त्व

SLR-CB-4

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Organization, Administration and Sports Management (BPED1104)

Day & Date: Thursday, 22-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **10**

1) The length and width of standard swimming pool is _____.
a) 50 x 21m b) 10 x 10m
c) 10 x 20m d) 30 x 10m

2) Height of standard Gymnasium Hall is _____.
a) 10M b) 12.5M
c) 7M d) 5M

3) The purification of water in swimming pool is through _____.
a) Calcium b) Potassium
c) Chlorine d) None of these

4) The secretary of All India Inter University Sports Tournament is ____.
a) College Principal b) Vice Chancellor
c) Director of ports d) None of these

5) While conducting physical education programmed, important sports facility is _____.
a) Playfield b) Gymnasium
c) Swimming tank d) Above all

6) Organization of interschool tournament is held under _____.
a) T.S.O. b) V.C.
c) Corporate d) None of these

7) First step of purchasing sports materials is _____.
a) Quotation b) Stock
c) Requirement d) None of these

8) Formula for knock out systems_____
a) $\frac{N(N-1)}{2}$ b) N+N -1
c) N+2 d) None of these

9) If six teams are participated in league tournament then number of matches will be ______
a) 15 b) 16
c) 17 d) None of these

10) The medical examination of school students is done through _____
a) Medical officer b) Principal
c) Physical Teacher d) None of these

Q.2 Answer the following questions.

a) Write meaning of Organization ana Administration. Explain Principles of Organization and Administration. **10**

b) Write the type so tournament and prepare affixture of six -team in league team (Tabular Method). **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**

a) Write in detail qualification and responsibilities of good physical education.

b) Prepare the budget of college sports department.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**

a) Explain how will you maintain the physical efficiency and medical examination record.

OR

b) Explain the care and maintenance of swimming pool.

Q.5 Answer the following questions in brief. (Any Four) **20**

a) Sports Management System in School
b) Need and Importance of Equipment's
c) Records and Registers
d) Time Table
e) Importance of Tournament

SLR-CB-5

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड. (सत्र - II) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल – २०२५
Yoga Education (BPED1201)

वार, दिनांक : शुक्रवार, ०२-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) अष्टांग योगात ––– घटकांचा समावेश होतो.
अ) यम ब) धारणा
क) समाधी ड) वरील सर्व

२) सुर्यनमस्कार हे ––– आहे.
अ) आसन ब) प्राणायाम
क) समाधी ड) नियम

३) राजयोगात ––– यावर जास्त भर देण्यात आला.
अ) धारणा ब) प्राणायाम
क) प्रत्याहार ड) वरील सर्व

४) कैवल्यधामची स्थापना ––– यांनी केली.
अ) कैवल्यानंद ब) अय्यंगार
क) महर्षी व्यास ड) शंकराचार्य

५) श्रीकृष्णाने अर्जुनास रणभूमीवर ––– सांगितला.
अ) राजयोग ब) जपयोग
क) कर्मयोग ड) हठयोग

६) अष्टांग योगातील ––– हे अंग शरीरा संबंधीचे अंग आहे.
अ) समाधी ब) धारणा
क) प्राणायाम ड) यापैकी नाही

७) बंधाचे प्रकार –––.
अ) सहा ब) सात
क) पाच ड) तीन

८) शुद्धिक्रियाचे प्रकार ———.
अ) वमन धौती　　ब) दंड धौती
क) बस्ती　　ड) वरील सर्व

९) ——— येथे स्वामी कैवल्यानंद यांनी कैवल्यधामाची स्थापना केली.
अ) पुणे　　ब) मुंबई
क) लोणावळा　　ड) यापैकी नाही

१०) अष्टांग योगात प्राणायाम ही ——— पायरी आहे.
अ) पाचवी　　ब) सहावी
क) चौथी　　ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) योगा म्हणजे काय? योगाचे दैनंदिन जीवनात महत्त्व स्पष्ट करा. **१०**
ब) सुर्यनमस्काराचे फायदे व पद्धत स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५
अ) बंध आणि मुद्रांचा अर्थ सांगून खेळामध्ये व शारीरिक शिक्षणामध्ये त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
ब) अष्टांगयोग लिहून त्याचे खेळातील महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५
अ) आसन आणि प्राणायामाची व्याख्या सांगून शारीरिक शिक्षणामध्ये त्याची गरज आणि महत्त्व स्पष्ट करा.
ब) शुद्धिक्रियांची यादी करून त्यापैकी दोनचे स्पष्टीकरण करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**
अ) जपयोगावर लिहा.
ब) शाळा स्तरावर योगास्पर्धा
क) आहाराची तत्त्वे
ड) प्राणायामाचा श्वसन संस्थेवर होणारा परिणाम
इ) महिलांसाठी योगाचे महत्त्व

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Yoga Education (BPED1201)

Day & Date: Friday, 02-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **10**

1) Ashtang yoga includes the aspect of _____.
a) Yam b) Dharana
c) Samadhi d) Above All

2) Surya Namaskar is a _____.
a) Aasan b) Pranayam
c) Samadhi d) Niyam

3) Rajyog emphasizes on _____.
a) Dharana b) Pranayam
c) Pratyahar d) Above all

4) Kaivalyadham was established by _____.
a) Kaivalyanand b) Ayyangar
c) Maharshi Vyas d) Shankaracharya

5) Lord Krishna said _____ to Arjun on the battleground.
a) Rajyog b) Japyog
c) Karmayog d) Hatyog

6) _____ is the aspect of body in Ashtangayog.
a) Samadhi b) Dharana
c) Pranayam d) None of these

7) Type of Bandhas is _____.
a) Six b) Seven
c) Five d) Three

8) Creating coolness in body is the type of _____.
a) Shitali Pranayama b) Bharmari Pranayama
c) Bhastrika Pranayama d) Ujjayi Pranayama

9) Swami Kaivalyanand established Kaivalyadham at _____.
a) Pune b) Mumbai
c) Lonavala d) None of these

10) Pranayam is the _____ step in Ashtang Yoga.
a) Pachavi b) Sahavi
c) Chauthi d) None of these

Q.2 Answer the following questions.
a) What is Yoga? Explain importance in daily life. **10**
b) Explain Suryanamaskar Method and Benefits. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**
a) Write the Bandhas and Mudras explain the importance it's in Sports & Physical Education.
b) Write Ashtangyog and explain its importance in sports.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**
a) Define the Asanas and Pranayama explain the need and importance in Physical Education.

OR

b) Give the list of Shudhikriyas and Explain any two them.

Q.5 Write Short Notes. (Any Four) **20**
a) Write on Japyog.
b) Yoga competition of school level
c) Principles of Diet
d) Effect of Asana of Respiratory system
e) Importance of yoga for women

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड. (सत्र - II) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: मार्च / एप्रिल – २०२५
Educational Technology and Methods of Teaching in Physical Education (BPED1202)

वार, दिनांक : मंगळवार, ०५-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) विशिष्ठ व्यायाम हा ——— पाठाशी निगडीत आहे.
अ) सामान्य पाठ ब) विशिष्ठ पाठ
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

२) शारीरिक शिक्षण पाठाची दुसरी पायरी कोणती?
अ) उत्तेजक हालचाल ब) हजेरी
क) शिकविण्याचा भाग ड) मनोरंजन

३) शारीरिक शिक्षण पाठाची तिसरी पायरी कोणती?
अ) उत्तेजक हालचाली ब) हजेरी
क) शिकविण्याचा भाग ड) मनोरंजन

४) शारीरिक शिक्षण नेतृत्वामध्ये ——— गुणधर्म असावेत.
अ) योग्य संप्रेक्षण
ब) अध्यापन कौशल्याचे ज्ञान
क) तत्वीय निर्णय घेण्याची वृत्ती
ड) वरील सर्व

५) शारीरिक शिक्षणाच्या योग्य प्रशासनासाठी शारीरिक शिक्षकामध्ये ——— असावे.
अ) उच्चप्रशिक्षण पात्रता ब) चांगले व्यक्तिमत्व
क) तंत्राचे ज्ञान व कौशल्य ड) यापैकी नाही

६) गोळाफेक शिकविताना ——— ही योग्य वर्गरचना असावी.
अ) वर्तुळाकार ब) त्रिकोणी
क) अर्धवर्तुळाकार ड) चौकोनाकृती

७) खालीलपैकी कोणती पद्धती ही अध्यापनात त्रिकोणी पद्धत नाही?
अ) अध्यापन पद्धती ब) शिक्षक
क) विद्यार्थी ड) आशय

८) ——— पद्धतीत विद्यार्थी क्रांतीशील नसतात.
अ) प्रकल्प पद्धती ब) व्याख्यान पद्धत
क) संशोधन पद्धत ड) यापैकी नाही

९) खालीलपैकी पाठनियोजना संदर्भात कोणते सत्य नाही?
अ) हे आत्मविश्वास वाढवतो ब) विद्यार्थींना विकसित करतो
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

१०) ——— पद्धतीत विद्यार्थी क्रांतीशील असतात.
अ) प्रकल्प पद्धत ब) व्याख्यान पद्धत
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) माध्यमे व जनतासंपर्क सविस्तर स्पष्ट करा. **१०**
ब) सामान्य पाठ सविस्तर स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) **१५**
१) शैक्षणिक साधने उदाहरणासह स्पष्ट करा.

किंवा

२) समुह अध्यापनाचे फायदे सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) **१५**
१) अध्यापन पद्धती आणि शैक्षणिक साधने यांच्यातील फरक स्पष्ट करा.

किंवा

२) दिग्दर्शन पद्धत सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**
१) सूक्ष्मअध्यापन
२) विद्यार्थी नेतृत्व
३) भाग—पूर्ण पद्धत
४) शारीरिक शिक्षण शिक्षकाची गुण वैशिष्ट्ये
५) तांत्रिक तयारी

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Educational Technology and Methods of Teaching in Physical Education (BPED1202)

Day & Date: Monday, 05-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative. **10**

1) Specific exercise is related to _____ lesson plan.
a) General lesson b) Specific lesson
c) A and B both d) None of these

2) Which is the second step of physical education lesson?
a) Warm up b) Roll call
c) Teaching part d) Recreation

3) Which is the third step of physical education lesson?
a) Worm up b) Rollcall
c) Teaching part d) Recreation

4) _____ are the qualities of leadership in physical education.
a) Good communication b) Teaching skill
c) logical decision making d) All of these

5) For effective administration physical education teacher must posses _____.
a) High qualification b) Good personality
c) Technical knowledge skill d) None of these

6) The most suitable class formation for teaching shot put is _____.
a) Circle b) Triangle
c) Semicircle d) Square

7) Which is not focal point of triangular process of teaching?
a) Teaching method b) Teacher
c) Pupil d) Contents

8) Student are not passive in _____.
a) Project method b) Lecture method
c) Discovery method d) None of these

9) Which is not true about lesson plan?
a) It is develops confidence b) It is developed by students
c) Both A and B d) None of these

10) Students are active in _____.

a) Project method
b) Lecture method
c) Both A and B
d) None of these

Q.2 Answer the following question.

a) Explain the details media and public relation. **10**

b) Explain in details General lesson plan. **10**

Q.3 Answer the following question. (Any One) **15**

a) Explain in details Teaching Aids with examples.

OR

b) Explain in details advantage of team teaching.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**

a) Explain in details difference between teaching methods and teaching Aids.

OR

b) Explain in details Demonstration method.

Q.5 Write short notes. (Any four) **20**

a) Microteaching
b) Student Leadership
c) Part – Whole method
d) Qualities of physical Education Teacher
e) Technical preparation

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड्. (सत्र – II) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Methods of Teaching School Subject
Marathi (BPED1203)

वार, दिनांक : बुधवार, ०७-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १०

१) परिसंवाद पद्धतीत विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष बोलण्याची संधी मिळाल्यामुळे त्यांचा अंगी ––– येतो.
अ) भित्रेपणा ब) उत्तम गुण
क) धीटपणा ड) वरील सर्व

२) मातृभाषेचा शिक्षक हा ––– च्या आधारे अध्यापन करत असतो.
अ) शब्दसंग्रह ब) पाठयपुस्तक
क) लेखक ड) यापैकी नाही

३) ––– द्वारे विद्यार्थ्याच्या प्रगतीचा आढावा घेता येतो.
अ) अभ्यास ब) चाचणी
क) शुद्धलेखन ड) यापैकी नाही

४) मराठी विषय शिकवण्यासाठी ––– वर प्रभुत्व असणे गरजेचे आहे.
अ) राहणीमान ब) भाषा
क) आचार विचार ड) यापैकी नाही

५) शिक्षकाचे ––– प्रभावी असणे अत्यंत आवश्यक आहे.
अ) व्यक्तीमत्व ब) चालणे
क) दोन्ही 'अ' व 'ब' ड) यापैकी नाही

६) भाषा ही केवळ विषय नसून ते ––– चे प्रमुख माध्यम व साधन आहे.
अ) अध्ययन अध्यापनाचे ब) शिक्षक
क) विद्यार्थी ड) यापैकी नाही

७) अध्यापन ही एक वैज्ञानिक प्रक्रिया असून तिचे ——— हे दोन प्रमुख घटक आहेत.
अ) आशय व माहिती ब) आशय व संप्रेषण
क) आशय व ज्ञान ड) यापैकी नाही

८) ज्ञानाकडून अज्ञानाकडे हे ——— पद्धतीचे सुत्र मानले जाते.
अ) उद्‌गामी ब) अवगामी
क) परिसंवाद ड) यापैकी नाही

९) मनोगत वाचन म्हणजे ——— वाचन होय.
अ) मूकवाचन ब) विस्तृत वाचन
क) प्रकट वाचन ड) यापैकी नाही

१०) भाव जागृती हा ——— लेखनाचा गाभा आहे.
अ) गदय ब) पदय
क) नाटय ड) निबंध

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे दया. **१०**
१) अध्यापनाची सुत्रे स्पष्ट करा. **१०**
२) व्याख्यान पद्धती स्पष्ट करा.

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही एक) **१५**
१) दृकश्राव्य साधनांची यादी देवून कोणत्याही दोन दृक–श्राव्य साधनांचा मराठी अध्यापनात उपयोग स्पष्ट करा.
२) महाराष्ट्रातील माध्यमिक शालेय अभ्यासक्रमात मराठीचे स्थान स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे दया. (कोणताही एक) **१५**
१) भाषा शिक्षकाची पात्रता व गुणवैशिष्टे स्पष्ट करा.

किंवा

२) मराठी अध्यापनाच्या विविध पद्धती सांगून कोणत्याही दोन पद्धतीचे वर्णन करा.

प्र.५ टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**
१) अध्यापक संघटना
२) वार्षीक नियोजन
३) मराठी अध्ययनाचा हेतू व उद्दिष्टे
४) घटक चाचणी
५) शुद्धलेखनाचे महत्व

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड्. (सत्र – II) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Methods of Teaching School Subject
Hindi (BPED1204)

वार, दिनांक : बुधवार, ०७-०५-२०२५ — कमाल गुण: ८०

समय: दोपहर ०३:०० से ०६:००

सूचनाएँ : १) प्रश्न क्र. १ अनिवार्य है।
२) सभी सवालों के जवाब लिखना अनिवार्य है।

प्र.१ उचित पर्याय चुनिए। — १०

१) चित्र एवं मानचित्र सहाय्यक सामग्री है –––
अ) दृश्य — ब) श्रव्य
क) दृश्य श्रव्य — ड) उपर्युक्त में से कोई नही

२) पुस्तक ज्ञान आदतों भावनाओं क्रियाओं तथा प्रवृत्तीयों का संपूर्ण योग है यह ––– का कथन है।
अ) बेकनका — ब) डगलसका
क) हैरोलिकट — ड) क्रानबैक का

३) उच्चारण संबंधी दोष है –––
अ) ध्वनि तत्व — ब) स्वराधात
क) इकार–उकार — ड) उपर्युक्त सभी

४) भाषा की अशुद्धीया होती है –––
अ) लिखने में — ब) पढनें में
क) बोलने में — ड) उपर्युक्त सभी में

५) वाचन शिक्षण की प्रमुख विधी है –––
अ) अनुकरण विधी — ब) संप्रेषण विधि
क) दोनों ही — ड) उपर्युक्त में से कोई नही

६) निबंध रचना का मुख्य पक्ष ––– है।
अ) आदिचरण — ब) मध्यचरण
क) उपसहार — ड) उपर्युक्त सभी

७) गद्य शिक्षण की सबसे प्रभावशाली विधी ——— है।
अ) व्याख्या विधि ब) प्रदर्शन विधि
क) स्पष्टीकरण विधि ड) उपर्युक्त में से कोइ नही

८) वाक्य में प्रयुक्त शब्दोंका अर्थ समझने को ——— कहा जाता है।
अ) वाक्य विज्ञान ब) अर्थ तत्व
क) संबंध तत्व ड) उपर्युक्त में से कोई नही

९) शिक्षा प्रदान करने का मुख्य साधन है ———
अ) मातृभाषा ब) क्षेत्रीय भाषा
क) राष्ट्रीय भाषा ड) उपरोक्त सभी

१०) हिंदी भाषा का व्याकरण ——— भाषा के व्याकरण पर आधारीत है।
अ) संस्कृत भाषा
ब) अंग्रेजी भाषा
क) संस्कृत भाषा और अंग्रेजी भाषा
ड) इनमें से कोई भी नही

प्र.२ नीचे दिए गए सवालों के जवाब लिखिए।
अ) हिंदी शिक्षा के उद्देश स्पष्ट कीजिए। **१०**
ब) हिंदी शिक्षा की मुल्यांकन प्रणाली स्पष्ट कीजिए। **१०**

प्र.३ नीचे दिए गए सवालों के जवाब लिखिए। (कोई भी एक) **१५**
अ) हिंदी अध्यापन के सूत्र स्पष्ट कीजिए।
ब) हिंदी शिक्षा में कौन–कौन से दृक–श्राव्य साधनोंका इस्तेमाल करेंगे? सोदाहरण स्पष्ट किजिए।

प्र.४ नीचे दिए गए सवालों के जवाब लिखिए। (कोई भी एक) **१५**
अ) हिंदी शिक्षक की पात्रता तथा आवश्यक गुणोंकी चर्चा कीजिए।
ब) हिंदी भाषा के विविध अंगोका अध्यापन स्पष्ट कीजिए।

प्र.५ निम्न लिखित किसी भी चार पर संक्षेप में लिखिए। **२०**
१) हिंदी शिक्षा के अनुभव लिखिए।
२) गद्य का अध्यापन स्पष्ट कीजिए।
३) हिंदी शिक्षक संघटना का योगदान स्पष्ट कीजिए।
४) मौन वाचन स्पष्ट कीजिए।
५) दैनिक पाठ नियोजन लिखिए।

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Methods of Teaching School Subject
English (BPED1205)

Day & Date: Wednesday, 07-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative. **10**

1) Planning for the particular unit is called _____.
a) Lesson plan b) Unit plan
c) Unit test d) Annual plan

2) Which is not a type of instructional aid?
a) Audio-Visual b) Audio
c) Deductive d) Visual

3) _____ is the intimate friend of a teacher.
a) Chalk-Board b) Picture
c) Film strip d) Flash Cards

4) ____ is to be prepared at the beginning of the academic year.
a) Lesson plan b) Annual Plan
c) Unit Plan d) Unit test.

5) How many Harbartian steps are used for lesson planning?
a) Two b) Seven
c) Nine d) Ten

6) "Bad _____ is a sign of imperfect education".
a) Handwriting b) Chart
c) Unit d) Lesson

7) English teacher must know the new methods of _____.
a) Reading b) Evaluation
c) Handwriting d) Teaching aids

8) The process of reteaching is nothing but _____ teaching.
a) Remedial b) Poetry
c) Prose d) Grammar

9) _____ lesson is taught in parts.
a) Grammer b) English
c) Poetry d) Prose

10) Tape Recorder is an _____ aid.

a) Audio
b) Visual
c) Audio-Visual
d) Supporting

Q.2 Answer the following questions.

a) What is lesson plan? Give the aspects of lesson plan. **10**

b) Explain the advantages and disadvantages of Bi-lingual method. **10**

Q.3 Answer the following question (Any One) **15**

a) What are the steps involved in teaching a prose lesson? State in detail.

OR

b) Explain the methods of teaching grammar in detail.

Q.4 Answer the following questions in detail. (Any One) **15**

a) Explain Dr. West's new method in detail and give its merits and demerits.

OR

b) Explain the non-projective visual aids in detail.

Q.5 Write Short Notes (Any Four) **20**

1) Types of reading
2) Unit plan
3) Unit test
4) Formal Grammar
5) English as library language

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड्. (सत्र – II) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Methods of Teaching School Subject
History (BPED1206)

वार, दिनांक : बुधवार, ०७-०५-२०२५ — कमाल गुण: ८०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) ––– परिक्षा विद्यार्थ्यामध्ये आत्मविश्वास विकसित करते.
अ) तोंडी — ब) लेखी
क) बहुपर्यायी — ड) यापैकी नाही

२) विद्यार्थ्यामधील कच्चे दूवे हेरण्यास ––– चाचणी शिक्षकांना मदत करते.
अ) तोंडी — ब) लेखी
क) निदानात्मक — ड) वस्तुनिष्ठ

३) टेप रेकॉर्डर हे ––– शैक्षणिक साधन आहे.
अ) दृक — ब) श्राव्य
क) दृक–श्राव्य — ड) यापैकी नाही

४) ––– विद्यार्थ्यांमध्ये स्वयं अध्ययनाची वृत्ती विकसीत करते.
अ) गृहपाठ — ब) व्याख्यान
क) प्रश्न — ड) यापैकी नाही

५) ––– प्रयुक्ती इतिहास अध्यापन रंजक बनवते.
अ) प्रश्नोत्तरे — ब) नाट्यीकरण
क) स्पष्टीकरण — ड) गृहपाठ

६) भूतकालीन मनोरंजक व संस्मरणीय घटनांचा शोध म्हणजे ––– होय.
अ) इतिहास — ब) स्पष्टीकरण
क) प्रश्न — ड) व्याख्यान

७) ––– स्पर्धा विद्यार्थ्यांमध्ये सभाधीटपणा विकसीत करते.
अ) निबंध — ब) वक्तृत्व
क) हस्ताक्षर — ड) यापैकी नाही

८) खालीलपैकी कोणते इतिहास शिक्षणाचे मुल्य नाही?
अ) नैतिकता | ब) सांस्कृतीक
क) बौध्दीक | ड) स्पष्टीकरण

९) अध्ययन अनुभव ––– प्रकारचे असतात.
अ) शाब्दिक – अशाब्दिक | ब) प्रत्यक्ष – अप्रत्यक्ष
क) अ आणि ब दोन्ही | ड) यापैकी नाही

१०) ––– पद्धती स्वयं अध्ययनाला अधिक महत्व देते.
अ) कथन | ब) गोष्टीरूप
क) प्रकल्प | ड) व्याख्यान

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) इतिहासाचे प्रकार स्पष्ट करा. **१०**
ब) इतिहासाची व्याख्या सांगून इतिहासाची आधुनिक संकल्पना स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**
अ) इतिहास अध्यापनात नैदानिक दृष्टीकोन व उपचारात्मक अनुदेशन स्पष्ट करा.
किंवा
ब) इतिहास अध्यापनासाठी कोणती तंत्रे उपयोगात आणली जातात? यापैकी कोणतीही दोन तंत्रे सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**
अ) इतिहास अध्यापनाची सुत्रे सविस्तर स्पष्ट करा.
किंवा
ब) प्रकल्प पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टीपा लिहा (कोणत्याही चार) **२०**
१) पाठय पुस्तक
२) तक्ते
3) निबंध स्पर्धा
४) संग्रहालय
५) इतिहास अध्यापकाची शैक्षणिक पात्रता

SLR-CB-10

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Methods of Teaching School Subject
History (BPED1206)

Day & Date: Wednesday, 07-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. **10**

1) _____ exam helps students to develop confidence.
a) Oral b) Written
c) Multiple Choice d) None of these

2) _____ test helps teacher to identify the weakness in students.
a) Oral b) Written
c) Diagnostic d) Objective

3) Tape recorder is an _____ aid.
a) Visual b) Audio
c) Audio-Visual d) None of these

4) _____ develops self learning attitude in students.
a) Home -Work b) Lecture
c) Question d) None of these

5) _____ device develop interest in teaching learning of History.
a) Question and answer b) Dramatization
c) Explanation d) Home-Work

6) _____ means inquiry into the interesting and memorable past events.
a) History b) Explanation
c) Question d) Lecture

7) _____ Competition promotes to develop cramming in students.
a) Essay b) Elocution
c) Handwriting d) None of these

8) From the following which is not a value of History education?
a) Ethical b) Cultural
c) Intellectual d) Explanation

9) Learning experiences are of _____ types.
a) Verbal- nonverbal b) Direct-indirect
c) Both A and B d) None of these.

10) _____ method gives emphasize on self learning.
a) Narration b) Story
c) Project d) Lecture

Q.2 Answer the following question.

a) Explain the Kinds of History. **10**

b) Define History and explain the Modern Concept of History. **10**

Q.3 Answer the following question. (Any One) **15**

a) Explain the diagnostic approach and remedial teaching in History.

OR

b) Which techniques are used for teaching History? Explain any two of them in details.

Q.4 Answer the following question. (Any One) **15**

a) Explain the maxims of teaching of History.

OR

b) Explain the project method in detail.

Q.5 Write Short Notes. (Any Four) **20**

1) Text Book

2) Chart

3) Essay Competition

4) Museum

5) Qualification of History teacher

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड्. (सत्र – II) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल – २०२५
Methods of Teaching School Subject
Geography (BPED1207)

वार, दिनांक : बुधवार, ०७-०५-२०२५ | कमाल गुण: ८०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) आशयातील आमूर्त भाव मूर्त करण्यासाठी साधन म्हणून वापर केला जातो त्यांना ---.
अ) कौशल्ये साधन साहित्य ब) सेल्फस्टडी अध्यापन साहित्य
क) अध्ययन व अध्यापन स्त्रोत ड) पारंपारिक अध्ययन स्त्रोत

२) आशय, गाभा, घटक मूल्ये, नियम तपासणारे प्रश्न प्रामुख्याने ---.
अ) अध्यापन पद्धतीमध्ये ब) मूल्यमापन प्रश्न पद्धतीमध्ये
क) आशय तपासणारे प्रश्न ड) मूल्यमापन करणारे योग्य स्वाध्याय

३) हे तंज्ञत्रान आधारित शिक्षण संसाधने नाहीत ---?
अ) वेब लेक्चर नोट्स ब) नकाशा आकृती चार्ट वापरणे
क) ऑनलाईन शिक्षण ड) एल.सी.डी. प्रोजेक्टर

४) पाठय पुस्तक लिहित असताना सर्वप्रथम या गोष्टी विचारात घ्याव्या लागतात?
अ) अध्यापनाच्या उद्दिष्टाचा
ब) योग्य भाषा शैली
क) चित्रे कालपट नकाशे यांचा विचार
ड) मूल्यमापून करणारे योग्य स्वाध्याय

५) आशय विश्लेषण करताना या बाबी लक्षात घेणे आवश्यक आहे ---.
अ) घटकांचे संरचनेतील स्थान ब) घटकांची उद्दिष्टे
क) गाभाघटक मुल्ये ड) पर्याय अ, ब, क बरोबर

६) शालेय विषय हे एकमेकांवर अवलंबून असतात विषयात समग्रता असते ---.
अ) विषयातील अज्ञानता ब) विषयातील समवाय
क) विषयातील परस्परावलंबीत्व ड) ज्ञान विभागणारा विषय

७) शिक्षकांनी घटक चाचणी लिहिण्यापूर्वी ––– तयार केले पाहिजे.
अ) वार्षिक नियोजन ब) पाठ नियोजन
क) पृथ्यकरण ड) संविधान तक्ता

८) ऑडिओ व्हिज्युअल शैक्षणिक साहित्यामुळे अशा मुलांना अध्यापन करणे सहज व सोपे जाते.
अ) गती मंद विद्यार्थी ब) चंचल विद्यार्थी
क) हुशार विद्यार्थी ड) जिज्ञासू विद्यार्थी

९) उच्च प्राथमिक व माध्यमिक स्तरावर भूगोल विषयाचा समावेश ––– शास्त्रात केला जातो?
अ) भाषाशास्त्र ब) गणितीशास्त्र
क) विज्ञानशास्त्र ड) सामाजिकशास्त्र

१०) अध्यापन शास्त्रीय विश्लेषणामुळे हे शक्य होते –––?
अ) आशय व अध्यापन पद्धती यांचे एकात्मिकरण
ब) आशय व आकलन यांचे एकात्मिकरण
क) आशयाचे पृथ्थकरण करता येते
ड) आशय सोपा करता येतो

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) भूगोलाच्या चांगल्या पाठयपुस्तकाची गुण वैशिष्टये स्पष्ट करा. **१०**
ब) भूगोल अध्यापनाच्या वेगवेगळया पद्धतीची यादी करा आणि निरिक्षण पद्धती विषयी सखोल स्पष्टीकरण द्या. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १५
अ) शालेय अभ्यासक्रमात भूगोल विषयाचे महत्व स्पष्ट करा.

किंवा

ब) चांगल्या भूगोल विषयाच्या अध्यापकाची पात्रता व गुण या विषयी चर्चा करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १५
अ) अभ्यासक्रमातील भूगोलाचे स्थान स्पष्ट करा.

किंवा

ब) भूगोलातील अध्यापनाची साधने व तंत्र विषद करा.

प्र.५ टीपा लिहा (कोणत्याही चार) **२०**

१) भूगोल अध्यापनाशी निगडीत असलेल्या इतर बाबी
२) भूगोलातील शैक्षणिक साधने
3) भूगोलातील अध्यापकाची व्यवसायिक वाढ
४) भूगोलातील परीक्षांचे प्रकार
५) भूगोल अध्यापनातील निदान चाचणी

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Methods of Teaching School Subject
Geography (BPED1207)

Day & Date: Wednesday, 07-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. **10**

1) The resources that are used as a tool to make the abstract meaning clear and tangible _____.
a) Skill tools Materials
b) Self study teaching materials
c) Resources for study & teaching
d) Sources of traditional studies

2) Questions that examine content core components value's rules _____.
a) in the Teaching Method
b) in the evaluation Question Method
c) Content Checking Question
d) Questionnaires that examine core elements

3) This is not technology based teaching resources _____.
a) Web lecture note b) Using map diagram chart's
c) Online Learning d) L.C.D. Projector

4) These are the first things to consider when writing a text book.
a) Thinking of objective of Teaching
b) Language considered properly
c) Thinking of picture time lines maps
d) Proper assessment exercises

5) These factors must be taken into account when analyzing content.
a) The Location of the component in the structure
b) Objectives of the components
c) Core Components Value's
d) With option A, B, C

6) School subject are inter dependent subject matter is holistic.
a) Ignorance of the subject b) Co-relation with subject
c) Thematic Union d) Dependence on the subject

7) Teacher should _____ prepare the components before writing the Test.
a) annual planning
b) Lesson Planning
c) Separation
d) constitution chart

8) Studying such children through audio visual education material.
a) Slow learning
b) playful Learning
c) Intelligent learning
d) Curious learning

9) Geography subject is included in upper primary and secondary level _____ in science.
a) Linguistics
b) Mathematics
c) Science
d) Sociology

10) This is made possible by pedagogical analysis.
a) Integration of content and Teaching Method
b) Integration of content and Understanding
c) The Content can be analyzed
d) The Content can be Simplified

Q.2 Answer the following questions.

a) Explain the characteristics of a good text book in Geography. **10**

b) List the Various Method's of teaching Geography and explain observation method in detail. **10**

Q.3 Answer the following question. (Any One) **15**

a) Explain the importance of Geography in school curriculum.

OR

b) What are the Qualification & qualities of a good Geography teacher? Discus.

Q.4 Answer the following question. (Any One) **15**

a) Describe "Place of Geography in curriculum"

OR

b) Give devices & techniques of Teaching Geography.

Q.5 Write Short Notes. (Any Four) **20**

1) Co-Curricular activities in Geography
2) Teaching Aid's in Geography
3) Professional growth of Geography teacher
4) Types of examination in Geography
5) Diagnostic testing in teaching Geography

SLR-CB-15

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड्. (सत्र –II) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Methods of Teaching School Subject
Science (BPED1211)

वार, दिनांक : बुधवार, ०७-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) चार भिंतीच्या आत शिक्षण न देता वास्तवात किंवा प्रत्यक्षात शिक्षण देणारा कार्यक्रम म्हणजे ———.
अ) शास्त्र जत्रा ब) शास्त्र मंडळ
क) अ आणि ब ड) यापैकी नाही

२) दिग्दर्शन पद्धतीचे जनक ——— आहेत.
अ) रॅक्टन ब) किलॅपटॅक
क) न्युटन ड) यापैकी नाही

३) शास्त्र विषया संदर्भात आकाशवानी, दूरदर्शन कार्यक्रमाद्वारे कोणाचे उद्‌बोधन करता येते?
अ) शिक्षक ब) विद्यार्थी
क) शिक्षक आणि विद्यार्थी ड) यापैकी नाही

४) तक्ते, फळे हे ——— साधन आहे.
अ) श्राव्य ब) दृक
क) दृकश्राव्य ड) यापैकी नाही

५) खालीलपैकी ——— हे उद्दिष्टे केवळ परीक्षेच्या साह्याने तपासून पहाता येत नाही.
अ) ज्ञान ब) आकलन
क) उपयोजन ड) अभिरूची

६) अध्यापन पद्धतीची निवड ——— वर अवलंबून असते.
अ) शिक्षकांचा अनुभव ब) उपलब्ध वेळ
क) विद्यार्थ्यांची बौद्धिक क्षमता ड) वरील सर्व

७) विद्यार्थी दैनंदिन जीवनात शिकलेल्या ज्ञानाचा वापर करतात, हे ––– चे उदाहरण आहे.

अ) अभिरूची	ब) आकलन
क) उपयोजन	ड) वैज्ञानिक दृष्टीकोन

८) आज आपण काय शिकणार आहोत हे नेमक्या व स्पष्ट भाषेत सांगणे म्हणजेच –––.

अ) प्रस्तावना	ब) मूल्यमापन
क) स्पष्टीकरण	ड) हेतू कथन

९) शास्त्र मेळाव्याचे स्वरूप ––– प्रकारचे आहे.

अ) स्पर्धा घेतली जाते	ब) प्रदर्शन राबविले जाते.
क) परिसंवाद घेतला जातो	ड) वरील सर्व

१०) शास्त्र मेळावे या अभ्यासन्युवर्ती कार्यक्रमाचा उगम ––– येथे झाला.

अ) जपान	ब) भारत
क) अमेरिका	ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

१) चांगल्या शास्त्र पाठयपुस्तकाचे गुणवैशिष्टे लिहा. **१०**

२) प्रात्यक्षिक पद्धत स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे दया. (कोणताही एक) **१५**

१) शास्त्राचा इतर विषयाशी असणारा समवाय स्पष्ट करा.

किंवा

२) माध्यमिक स्तरावर शास्त्राचे उद्दिष्टे लिहा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**

१) शास्त्र प्रयोग शाळा सोइस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

२) माध्यमिक स्तरावर शास्त्र अभ्यासक्रमाचे स्थान स्पष्ट करा.

प्र.५ टीपा लिहा (कोणत्याही चार) **२०**

१) शालेय बगीचा

२) विज्ञान प्रदर्शन

3) निदनात्मक चाचणी

४) शैक्षणिक साधने

५) घटक नियोजन

Seat No.	

Set P

B.P.Ed (Semester - II) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Methods of Teaching School Subject
Science (BPED1211)

Day & Date: Wednesday, 07-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) A programme which is direct education instead of four wall means _____.
a) Science fair b) Science club
c) a and b both d) None of these

2) Who is the father of Demonstration method?
a) Roths b) Kilpatric
c) Newton d) None of these

3) Whose orientation is useful through Radio and TV with reference to science club?
a) Teacher b) Student
c) Teacher and Student d) None of these

4) Charts, blackboard are _____ aids.
a) Audio b) Visual
c) Audiovisual d) None of these

5) _____ objective is not checked through exam.
a) Knowledge b) Understanding
c) Application d) Interest

6) Selection of teaching method depends upon _____.
a) Teacher experience
b) Available time
c) Students intellectual capacity
d) All of these

7) Student utilities his learnt knowledge in daily transaction, this example of _____.
a) Interest b) Understanding
c) Application d) Scientific attitude

8) Revision of previous knowledge is _____.
a) Introduction b) Evaluation
c) Explanation d) Statement of the aim

9) Nature of science organization is _____.

a) Competition b) Exhibition
c) Seminar d) All of these

10) The origin of science organization was in _____.

a) Japan b) India
c) America d) None of these

Q.2 Answer the following question

1) Explain in details characteristics of good text book of science. **10**

2) Explain Demonstration method. **10**

Q.3 Answer the following question (Any One) **15**

1) Explain in details correlation of science with other subject.

OR

2) Write objectives of science at secondary school level.

Q.4 Answer the following question. (Any One) **15**

1) Explain in details science laboratory.

OR

2) Explain in details place of science in secondary school curriculum.

Q.5 Write short not on (Any Four) **20**

1) School gardening
2) Science exhibition
3) Diagnostic test
4) Teaching Aids
5) Unit plan

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड्. (सत्र – II) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Methods of Teaching School Subject
Mathematics (BPED1212)

वार, दिनांक : बुधवार, ०७-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) गणित अध्यापनाचे कंपासपेटी ––– प्रकारचे साधन आहे.
अ) श्रवण ब) दृक
क) कृतीयुक्त ड) प्रक्षेपित

२) गणित विषय हा ––– स्वरूपात आहे.
अ) अमूर्त ब) अंतर्गत
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

३) ––– हे सहशालेय उपक्रम आहे.
अ) गणित मंडळ ब) प्रदर्शन
क) भेटी ड) वरील सर्व

४) खालीलपैकी कोणते प्रश्न अधिक विश्वसनीय आहेत.
अ) बहुपर्यायी प्रश्न ब) निबंध
क) थोडक्यात उत्तरे ड) यापैकी नाही

५) निदानात्मक मूल्यमापन हे ––– वेळेस केले जाते.
अ) अध्यापन करताना ब) अध्यापना अगोदर
क) अध्यापन झाल्यानंतर ड) यापैकी नाही

६) क्रमिक पुस्तकाचे मुख्यपृष्ठ पाठयक्रमानुसार आहे हा निकष ––– बाबींशी संबंधित आहे.
अ) बहिर्गत ब) अंतर्गत
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

७) विद्यार्थी बिनचूक आकृती रेखाटले हे स्पष्टीकरण ––– उदिष्टाशी संबंधित आहे.
अ) उपयोजन ब) कौशल्य
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

८) विद्यार्थामध्ये अभ्यास सवयी विकसीत करण्यासाठी ––– तंत्र उपयुक्त आहे.
अ) गृहपाठ ब) कौशल्य
क) उपयोजन ड) वरील सर्व

९) स्वंयशोधन पद्धतीचे जनक ––– आहेत.
अ) आर्मस्ट्रॉग ब) ब्रेकन
क) कोलपॅट्रीक ड) वरील सर्व

१०) विद्यार्थी गणित मंडळाच्या कार्यक्रमात भाग घेतो हे ––– उद्धिष्टांचे स्पष्टीकरण आहे.
अ) आकलन ब) अभिरूची
क) ज्ञान ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.
अ) गणिताचा अर्थ व व्याप्ती स्पष्ट करा. **१०**
ब) गणिताचे माध्यमिक अभ्यासक्रमामध्ये स्थान लिहा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५
अ) गणित अध्यापनाची सुत्रे स्पष्ट करा.

किंवा

ब) गणिताचा इतर विषयाशी असणारा समवाय स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १५
अ) सह अभ्यासक्रम उपक्रम सोयीस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

ब) गणित अध्यापन पद्धतीची यादी करा व कोणतीही एक पद्धत स्पष्ट करा.

प्र.५ टीपा लिहा (कोणत्याही चार) **२०**
१) गणित शिक्षकांचे अंगचे गुण.
२) संपादन कसोटी.
3) उपचारात्मक अध्यापन.
४) शैक्षणिक साधने.
५) वार्षिक नियोजन.

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Methods of Teaching School Subject
Mathematics (BPED1212)

Day & Date: Wednesday, 07-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) Mathematics teaching compass box is a tool of _____ types.
a) Listening tool b) visual tool
c) Activity tool d) Projected tool

2) Mathematic subject is a _____ nature.
a) Intongibe b) Internal
c) Both A and B d) None of these

3) _____ is a co-curricular activities.
a) Mathematics club b) exhibition
c) visit d) All of these

4) From the following which question marking will be more reliable.
a) multiple choice questions b) Essay
c) short answer d) None of these

5) Diagnostic evaluation is always done _____.
a) in between teaching b) Before teaching
c) After teaching d) None of these

6) Cover page of text book is related with syllabus this criteria is related with _____ concept.
a) External b) Internal
c) Both A and B d) None of these

7) Student draw neat diagram this specification is related with _____ objective.
a) Application b) Skill
c) A and B both d) None of these

8) To develop study habit in student _____ technique is useful.
a) Home work b) Skill
c) Application d) All of these

9) _____ is the pioneer of heuristic method.
a) Armstrong b) Bacon
c) Kilpartic d) All of these

10) Student participate programmes of mathematics club is the specification of _____ objectives.

a) Understanding b) Interest
c) Knowledge d) All of these

Q.2 Answer the following question

a) Explain meaning and scope of Mathematics. **10**

b) Explain place of Mathematics in secondary school curriculum. **10**

Q.3 Answer the following question (Any One) **15**

a) Explain maxims of teaching mathematics.

OR

b) Explain correlation of mathematics with other subject.

Q.4 Answer the following question. (Any One) **15**

a) Explain co-curricular activities in details.

OR

b) List the methods of teaching mathematics and explain any one of them.

Q.5 Write short note on (Any Four) **20**

1) Qualities of Mathematics teacher
2) Achievement test
3) Diagnostic test
4) Teaching Aids
5) Year plan

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड्. (सत्र – II) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: मार्च / एप्रिल – २०२५
Contemporary issues in Physical Education: fitness, wellness, Sports Nutrition and Weight Management (BPED1213)

वार, दिनांक : शुक्रवार, ०९-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) टी. एच. आर. म्हणजे ———.
अ) टॉलरेबल हार्ट रेट ब) टोटल हार्ट रेट
क) टारगेट हार्ट रेट ड) टेक्नीकल हार्ट रेट

२) स्थूलता हे ——— चे एक प्रमुख कारण आहे.
अ) ह्यदयरोग ब) सर्दी
क) ताप ड) धनुर्वात

३) एरोबीक क्षमता विकसनासाठी प्रशिक्षणाची तीव्रता किती असणे गरजेचे असते?
अ) एम. एच. आर. च्या ९० ते १००%
ब) एम. एच. आर. च्या २९ ते ३०%
क) एम. एच. आर. च्या ६० ते ८०%
ड) एम. एच. आर. च्या १००%

४) कोणते स्थूलतेचे एक कारण नाही?
अ) समतोल आहार ब) निष्क्रीयता
क) अनुवंशीकता ड) आरामदायी जीवनशैली

५) बी. एम. आय. म्हणजे?
अ) बॅड मेजर इंडेक्स ब) बॉजी मास इंडेक्स
क) बॉडी मसल इंडेक्स ड) बॉडी मास आयडेंटीटी

६) ——— हे फ्री वेट च्या मानाने करायला सोपे आहेत.
अ) मशीन वेट ब) वेट लिफ्टींग
क) व्यायाम ड) प्लायोमिट्रीक व्यायाम

७) धावणे, वेगात चालणे, एरोबीक उपक्रम ही ——— ची उदाहरणे आहेत.

अ) प्रतिक्रिया काळ
ब) वेग
क) शक्ती
ड) रूधिराभिसरण दमदारपणा

८) शरीरातील चरबीचे प्रमाण प्रमाणापेक्षा जास्त असणे म्हणजे ——— होय.

अ) सुदृढता
ब) निरामयता
क) स्थूलता
ड) व्यायाम

९) लवचिकता हे कोणत्याही ——— व्यक्तीचे पहिले लक्षण आहे.

अ) स्थूल
ब) सुदृढ
क) आळशी
ड) देखण्या

१०) वेग ही ——— क्षमता आहे.

अ) निरामयता
ब) वातपेक्षी
क) वातनिरपेक्षी
ड) सतत चालणारी

प्र.२ खालील प्रश्नांचे उत्तर द्या.

१) शारीरिक उपक्रमाचे फायदे सांगा. **१०**

२) मशीन वेट स्पष्ट करून त्याचे फायदे व तोटे सांगा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांचे उत्तर द्या. (कोणताही एक) **१५**

१) तंदूरूस्तीची व्याख्या सांगून आरोग्याधिष्ठित शारीरिक सुदृढतेचे घटक सोदाहरण सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

२) विविध वयोगटाला वेगवेगळया तंदूरूस्ती प्रशिक्षण कार्यक्रम सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांचे उत्तर द्या. (कोणताही एक) **१५**

१) स्थूलतेची व्याख्या सांगून स्थूलतेची कारणे सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

२) सुदृढता व निरामयतेचे महत्व व व्याप्ती सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टीपा लिहा (कोणत्याही चार) **२०**

१) वातपेक्षी व्यायाम.

२) वातनिरपेक्षी व्यायाम.

3) ओपन जिम.

४) क्रीडा मंडळ.

५) स्पॉट रिडक्शनचे मिथक.

Seat No.	

Set P

B.P. Ed. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination: March/April – 2025
Contemporary issues in Physical Education: fitness, wellness, Sports Nutrition and Weight Management (BPED1213)

Day & Date: Friday, 09-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) T.H.R. means _____.
a) Tolerable Hearts Rate b) Total Heart Rate
c) Target Heart Rate d) Technical Heart Rate

2) Obesity is the one of the major cause of _____.
a) Heart disease b) Cough
c) Fever d) Tetanus

3) To develop aerobic capacity which training intensity is necessary?
a) 90 to 100% of MHR b) 20 to 30% of MHR
c) 70 to 80% MHR d) 100% of MHR

4) Which is not a cause of obesity?
a) Balanced Diet b) Inactivity
c) Heredity d) Sedentary life style

5) BMI means?
a) Bad Measure Index b) Body Mass Index
c) Body Muscle Index d) Body Mass Identity

6) _____ are much easier than free weights.
a) Machine weights b) Weight lifting
c) Exercise d) Plyometric exercises

7) Running, Brisk walking, Aerobics activities are on example of _____.
a) Reaction time b) Speed
c) Power d) C.V. Endurance

8) _____ is defined as a condition of excess body fat.
a) Fitness b) Wellness
c) Obesity d) Exercise

9) Flexibility is the first indication off a _____ person.
a) Fat b) Fit
c) Lazy d) Handsome

10) Speed is an _____ ability.

a) Wellness
b) Aerobic
c) Anaerobic
d) Continuous

Q.2 Answer the following question

1) Give the benefits of physical activities **10**

2) Explain machine weights and give its merits and demerits. **10**

Q.3 Answer the following question (Any One) **15**

1) Define fitness and explain the components of HRPH in detail with suitable examples.

OR

2) Explain in detail physical fitness training program for different age groups.

Q.4 Answer the following question. (Any One) **15**

1) Define obesity and explain in detail the causes of obesity.

OR

2) Explain the importance and scope of fitness and wellness.

Q.5 Write short notes (Any Four) **20**

1) Aerobic exercise.

2) Anaerobic exercise.

3) Open Gym.

4) Sports Club.

5) Myth of spot reduction.

Seat No.	

Set | P

बी.पी.एड्. (सत्र – III) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल – २०२५
Sports Training (BPED2301)

वार, दिनांक : मंगळवार, १३-०५-२०२५ — कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) फार्टलेट प्रशिक्षण पद्धती ——— यांनी विकसीत केली.
अ) गोस्टा होल्मर — ब) मॉर्गन
क) मारलौ — ड) वरीलपैकी नाही

२) आयसो मेट्रीकचा अर्थ ——— हा आहे.
अ) स्थीर लांबी — ब) एकसारखी गती
क) आकुंचन — ड) वरीलपैकी नाही

३) ——— ने सामर्थ्य सहनशक्ती विकसीत केली जाऊ शकते.
अ) चक्रीय प्रशिक्षण्ण — ब) प्लायो मेट्रीक एक्सरसाईज
क) कंडीशनिंग एक्सरसाईज — ड) वेट ट्रेनिंग

४) शटल रन चाचणी द्वारे ——— चे मापन केले जाते.
अ) स्पोटक शक्ती — ब) दमदारपणा
क) गती व चपळता — ड) वरीलपैकी नाही

५) शारीरिक तंदुरूस्ती चा घटक ———.
अ) प्रक्षेपण — ब) गती
क) घर्षण — ड) गती

६) स्पीड प्ले यास ——— असेही म्हणतात.
अ) वेट ट्रेनिंग — ब) दाब प्रशिक्षण
क) फार्टलेक प्रशिक्षण — ड) अंतराल प्रशिक्षण

७) भिंतीला ढकलणे हे एक ——— चे उदाहरण आहे.
अ) आयसो मेट्रीक — ब) आयसोटोनिक
क) इसेंट्रीक — ड) बॅलेस्टीक

८) ––– ने जास्तीत जास्त ताकत विकसित केली जाऊ शकते.
अ) चक्रीय प्रशिक्षण ब) कंडिशिंग एक्सरसाईज
क) प्लायोमेट्रीक एक्सरसाईज ड) भार प्रशिक्षण

९) सांध्यातील हालचालीचा विस्तारीत कोण म्हणजे –––.
अ) गती ब) दमदारपणा
क) लवचिकता ड) वरीलपैकी नाही

१०) एरोबीक व्यायाम हा आपल्या ––– ला मजबूत करतो.
अ) हृदय ब) मेंदू
क) आत्मा ड) वरीलपैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **२०**
अ) क्रीडा प्रशिक्षणाच्या प्रणाली स्पष्ट करा.
ब) क्रीडा प्रशिक्षणाची तत्त्वे स्पष्ट करा.

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**
अ) प्रशिक्षण भार म्हणजे काय ते सांगून प्रशिक्षण भाराचे प्रकार स्पष्ट करा.
ब) चक्रीय प्रशिक्षण आणि मध्यांतर प्रशिक्षण स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**
अ) शारीरिक क्षमतेची व्याख्या लिहून शारीरिक क्षमतेचे घटक स्पष्ट करा.
ब) क्रीडा प्रशिक्षणाची ध्येय व उद्दिष्टये स्पष्ट करा.

प्र.५ टीपा लिहा (कोणत्याही चार) **२०**
१) भार प्रशिक्षण
२) मध्यांतर प्रशिक्षणाचे–फायदे
3) प्रक्षिक्षण सत्र
४) रननितीक प्रशिक्षण
५) प्रतिक्रीय वेळ विकासाच्या पद्धती

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Sports Training (BPED2301)

Day & Date: Tuesday, 13-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) The candidates should read the original questions in English.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. **10**

1) Fartlek Training is developed by _____.
a) Gosta Holmer b) Morgan
c) Marlow d) None of these

2) Meaning if Isometric is _____.
a) Constant length b) Constant speed
c) Eccentric d) None of these

3) Strength endurance can be developed with ______.
a) Circuit training b) Plyometric exercises
c) Conditioning exercise d) Weight training

4) Shuttle run test measure _____.
a) Explosive strength b) Endurance
c) Speed & agility d) None of these

5) Component of physical fitness is _____.
a) Projection b) Speed
c) Friction d) None of these

6) "Speed play" is also call _____.
a) Weight training b) Pressure training
c) Fartlek training d) Interval training

7) Pushing the wall is an _____ example.
a) Isometric b) Isotonic
c) Eccentric d) Ballistic

8) Maximum strength can be developed with _____.
a) Circuit training b) Conditioning exercises
c) Plyometric exercises d) Weight training

9) Range of Movement of the joint is called _____.

a) Speed　　b) Endurance
c) Flexibility　　d) None of these

10) Aerobic exercise makes our _____ stronger.

a) Heart　　b) Brain
c) Soul　　d) None of these

Q.2 Answer the following questions. **20**

a) Explain system of sports training.
b) Explain the principles of sports training.

Q.3 Answer the following question. (Any One) **15**

a) What is training Load? Explain types of training Load.
b) Explain the circuit training & Interval training.

Q.4 Answer the following question. (Any One) **15**

a) Define sports training & Explain components of physical fitness.
b) Explain the aims and objectives of sports training.

Q.5 Write Short Notes. (Any Four) **20**

a) Weight training
b) Interval training Benefits
c) Training session
c) Tactical Training
d) Reaction time development method

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड. (सत्र - III) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: मार्च / एप्रिल - २०२५
Computer Applications in Physical Education (BPED2302)

वार, दिनांक : गुरूवार, १५-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) कोणत्या की चा वापर करून कॅपीटल लेटर्स टाईप केले जातात?
अ) इंटर ब) एस्केप
क) स्पेस ड) कॅप्स लॉक

२) स्प्रेडशीट मध्ये ऑटो सम करण्यासाठी ——— चिन्हाचा वापर केला जातो.
अ) Σ ब) A
क) B ड) *I*

३) स्प्रेडशीट मध्ये ——— कॉलम्स असतात.
अ) ५३६ ब) २५६
क) ३५६ ड) ६५५

४) 'टायटल स्लाईड' ही संज्ञा ——— शी संबंधित आहे.
अ) एम. एस. वर्ड ब) एम. एस. पावर पॉईंट
क) एम. एस. एक्सेल ड) यापैकी नाही

५) सादरीकरणासाठी ——— हे अति विश्वसनीय मानले जाते.
अ) एम. एस. एक्सेल ब) एम. एस. वर्ड
क) एम. एस. पावर पॉईंट ड) यापैकी नाही

६) खालीलपैकी कोणते निर्गत साधन आहे?
अ) की बोर्ड ब) माऊस
क) मॉनिटर ड) स्कॅनर

७) १०२४ गिगाबाईट = १ ———?
अ) टेराबाईट ब) किलोबाईट
क) मेगाबाईट ड) बाईट

८) मुख्य साठवणूक साधन हे ––– चा भाग आहे.
   अ) निर्गत उपकरणे   ब) सेंट्रल प्रोसेसिंग युनिट
   क) निवेश उपकरणे   ड) यापैकी नाही

९) ––– ही कायमची साठवण क्षमता आहे.
   अ) फ्लॉपी   ब) रोम (ROM)
   क) रॅम (RAM)   ड) स्कॅनर

१0) Computer हा शब्द ––– भाषेतून घेतला आहे.
   अ) English   ब) लॅटीन
   क) हिंदी   ड) फ्रेंच

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **२0**

1) की बोर्ड आणि त्याच्या प्रकारांबाबत माहिती द्या.
2) माऊस आणि त्याच्या प्रकारांबाबत माहिती द्या.

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**

1) शारीरिक शिक्षण आणि क्रीडेत एम. एस. वर्ड चा उपयोग यावर सविस्तर चर्चा करा.

किंवा

2) आय. सी. टी. स्पष्ट करून आय. सी. टी. ची गरज आणि महत्व सांगा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**

1) संगणकाच्या निर्गत साधनांची सविस्तर माहिती सांगा.

किंवा

2) एम. एस. एक्सेल स्पष्ट करून त्याची वैशिष्टये सविस्तर सांगा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२0**

1) सी. पी. यु.
2) रोम (ROM)
3) रॅम (RAM)
4) एम. एस. वर्ड मध्ये नवीन डॉक्युमेंट तयार करणे.
5) एम. एस. एक्सेल मध्ये सूत्र तयार करणे.

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Computer Applications in Physical Education (BPED2302)

Day & Date: Thursday, 15-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **10**

1) Which key is used to type capital letters?
a) Enter b) Escape
c) Space d) Caps Lock

2) In spreadsheet _____ symbol is used for Auto sum.
a) Σ b) A
c) B d) *I*

3) There are _____ columns in a spreadsheet.
a) 536 b) 256
c) 356 d) 655

4) 'Title slide' this term is related to _____.
a) MS – Word b) MS – Power Point
c) MS-Excel d) None of these

5) For presentation purpose _____ is most reliable.
a) MS – Excel b) MS – Word
c) MS – Power Point d) None of these

6) From the following which is an output device?
a) Keyboard b) Mouse
c) Monitor d) Scanner

7) 1024 Gigabyte = 1_____?
a) Terabyte b) Kilobyte
c) Megabyte d) Byte

8) Primary Storage Unit is a part of _____.
a) Output device b) Central Processing Unit
c) Input device d) None of these

9) _____ is a permanent storage.
a) Floppy b) ROM
c) RAM d) Scanner

10) Computer word is derived from _____ language.

a) English b) Latin
c) Hindi d) French

Q.2 Answer the following questions. **20**

1) Give information about Keyboard and its types?
2) Give information about mouse and types of mouse?

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**

1) Discuss in detail the use of MS – Word in physical education and sports?
2) Define ICT and give its need and importance?

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**

1) Give detail information about output devices of computer?

OR

2) Explain MS – Excel and give its features in detail?

Q.5 Write Short Notes. (Any Four) **20**

1) CPU
2) ROM
3) RAM
4) Create a document file in MS – Word
5) Creating formulas in MS – Excel

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड्. (सत्र – III) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Sports Psychology and Sociology (BPED2303)

वार, दिनांक : शनिवार, १७-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: दुपारी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) क्रीडा मानसशास्त्राला ––– प्रकारची पार्श्वभूमी असावी लागते.
अ) मानसशास्त्र ब) समाजशास्त्र
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

२) मानवी समाजात खेळाची भूमिका व नियोजनाच्या विकासाच्या मुळचा अभ्यास ––– विषयात केला जातो.
अ) समाजशास्त्र ब) क्रीडा समाजशास्त्र
क) शरीररचना शास्त्र ड) यापैकी नाही

३) सामाजिकरण हे ––– निर्माण करते.
अ) स्वप्रतिमा ब) प्रेरणा
क) भावना ड) वरील सर्व

४) अध्ययनाचे ––– नियम आहेत.
अ) चार ब) तीन
क) पाच ड) सहा

५) व्यक्तिमत्व म्हणजे –––
अ) स्थिर ब) गतीशिल
क) अ आणि ब ड) यापैकी नाही

६) अध्ययन संक्रमनाचे ––– प्रकार आहेत.
अ) तीन ब) चार
क) पाच ड) सहा

७) मानसशास्त्रातील सायको या शब्दाचा अर्थ ––– आहे.
अ) आत्मा ब) वर्तन
क) मन ड) बोध

८) पर्सनॅलिटी या शब्दाची उत्पती मुळ लॅटीन ——— शब्दापासून आली आहे.

अ) पर्सन ब) परसोना

क) पर्सो ड) यापैकी नाही

९) सरावाचा नियम ——— म्हणून ओळखला जातो.

अ) उपयोग आणि अनुपयोग नियम

ब) वारंवारितेचा नियम

क) समाधानाचा नियम

ड) यापैकी नाही

१०) प्रत्येक व्यक्तिमध्ये ——— अनुवंशाने येते

अ) विशिष्ट गुण ब) विशिष्ट दोष

क) संस्कार ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) क्रीडा मानसशास्त्राचे महत्त्व स्पष्ट करा. **१०**

ब) वाढ व विकासाच्या अवस्था सोईस्तर स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**

अ) व्यक्तिमत्व व शारीरिक शिक्षण सोईस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

ब) प्रेरणा व प्रेरणेचे प्रकार सोईस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**

अ) शारीरिक शिक्षणातून सामाजिकरण सोईस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

ब) क्रीडा व शारीरिक शिक्षणातून राष्ट्रीय एकात्मता सोईस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**

१) प्रयत्न प्रमाण पद्धत

२) समुहगतिमानता

३) अध्ययन वक्र

४) चिंता आणि क्रीडा प्राविण्य

५) क्रीडा संस्कृती

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Sports Psychology and Sociology (BPED2303)

Day & Date: Saturday, 17-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative. **10**

1) Sports psychologists should have a background of _____.
a) Psychology b) Sociology
c) a and b both d) None of these

2) _____ is the study of origin develop organization and role of sports in human sociology.
a) Sociology b) Sports sociology
c) Anatomy d) None of these

3) Socialization results in the creation of _____.
a) Self image b) Motivation
c) Emotion d) All of these

4) Laws of Learning are _____ types.
a) Four b) Three
c) Five d) Six

5) Personality is _____.
a) Static b) Dynamic
c) a and b both d) None of these

6) Transfer of training are _____ types.
a) Three b) Four
c) Five d) Six

7) In psychology the word 'psycho' means.
a) Soul b) Behaviour
c) Mind d) None of these

8) The origin word of personality in Latin is _____.
a) person b) persona
c) Perso d) None of these

9) Law of exercise is also known as _____.
a) Law of use and disuse b) Law of frequency
c) Law of satisfaction d) None of these

10) In every person heredity brings _____.
a) special merit
b) special demerit
c) Riter
d) All of these

Q.2 Answers the following question.
a) Explain importance of sports psychology. **10**
b) Explain stages of growth and development in details. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**
1) Explain in details Personality and Physical education.
OR
2) Explain in details Motivation and types of Motivation.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**
1) Explain in details socialization through Physical Education.
OR
2) Explain in details National integration through physical education and sports.

Q.5 Write short notes. (Any four) **20**
1) Trial and error
2) Group dynamic
3) Learning Curve
4) Anxiety and sports performance
5) Sports Culture

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड्. (सत्र – III) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Curriculum Design (BPED2304)

वार, दिनांक : सोमवार, १९-०५-२०२५ | कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १०

१) ––– हा विविध अनुभव देणारे अंग आहे.
अ) अभ्यासक्रम ब) पाठ्यक्रम
क) समाज ड) रेखाटन

२) अभ्यासक्रम ही संकल्पना ––– भागात विभागली आहे.
अ) चार ब) तीन
क) दोन ड) पाच

३) अभ्यासक्रम ––– समानता राखतो.
अ) समाज ब) गुणवत्ता
क) आशय ड) शिक्षण

४) जुन्या अभ्यासक्रमात ––– अधिक भर दिला जात असे.
अ) सामाजिक गरज ब) विद्यार्थ्यांची आवड
क) प्रात्यक्षिके ड) आशय

५) अभ्यासक्रमाच्या अमंलबजावणी मध्ये कोणाची भूमिका महत्त्वाची असते.
अ) विद्यार्थी ब) शिक्षक
क) शाळा ड) पालक

६) आधुनिक अभ्यासक्रम हा ––– आहे.
अ) आशयाधिष्ठित ब) सामाजिक
क) विद्यार्थी केंद्रित ड) एकात्मिक

७) आधुनिक शिक्षण हे ––– गतिमान प्रक्रियांचे संयोजन आहे.
अ) दोन ब) पाच
क) चार ड) तीन

८) ––– यांच्या मते अभ्यासक्रम हा शिक्षकांच्या हातातील साधन आहे.
अ) क्रो | ब) विलगुज
क) कनिंघम | ड) कॉक्सी

९) ––– ने आपला देश व स्थानिक संस्कृती याविषयी ज्ञान दयावे.
अ) अभ्यासक्रम | ब) आशय
क) मुल्यमापन | ड) अभ्यासक्रम आराखडा

१०) अभ्यासक्रमाचे यशस्वी विकसन हे प्रामुख्याने अभ्यासक्रम आराखड्यातील ––– वर अवलंबून असते.
अ) मुल्यमापन | ब) आशय
क) क्रमबद्धता | ड) संख्यात्मकता आणि गुणात्मकता

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) आरोग्य शिक्षणाची क्षेत्रे स्पष्ट करा. **१०**
ब) अभ्यासक्रम विकसनाची गरज व महत्व सांगा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) **१५**
अ) अभ्यासक्रम निर्मितीच्या पायऱ्या सविस्तर स्पष्ट करा.
किंवा
ब) अभ्यासक्रमावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) **१५**
अ) शारीरिक शिक्षणाची क्षेत्रे सविस्तर स्पष्ट करा.
किंवा
ब) व्यावसायिक विकसन गाभा क्षमतांची क्षेत्रे सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**
अ) अध्यापन सराव
ब) जुना अभ्यासक्रम
क) अभ्यासक्रम विकसनात शिक्षकाची भूमिका
ड) अभ्यासक्रम
इ) अभ्यासक्रम आराखडा

SLR-CB-21

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April – 2025
Curriculum Design (BPED2304)

Day & Date: Monday, 19-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative. **10**

1) _____ is a body of varied experiences.
a) Curriculum b) Syllabus
c) Society d) Sketch

2) The concept of curriculum is divided into _____ parts.
a) Four b) Three
c) Two d) Five

3) Curriculum maintains an equality in _____.
a) Society b) Quality
c) Content d) Education

4) Old curriculum gives more emphasis on _____.
a) Social Need b) Pupil Interest
c) Practical’s d) Content

5) Who plays an important role in implementing the curriculum?
a) Student b) Teacher
c) School d) Parent

6) Modern curriculum is _____.
a) Content oriented b) Social
c) Pupil centered d) Integrated

7) Modern education is the combination of _____ dynamic processes.
a) Two b) Five
c) Four d) Three

8) According to _____ curriculum is a tool in the hands of the teacher.
a) Crow b) Willgoose
c) Cunningham d) Cooksee

9) _____ should give knowledge of country and native culture.
a) Curriculum b) Content
c) Evaluation d) Curriculum Design

10) Successful curriculum development mainly depends upon _____ the curriculum design.
a) Evaluation
b) Content
c) Sequence
d) Quality & Quantity

Q.2 Answers the following question.

a) Explain the areas of health education. **10**

b) Give the need and importance of curriculum development. **10**

Q.3 Answer the following question. (Any One) **15**

a) Explain in detail the steps in curriculum construction.

OR

b) Explain in detail the factors affecting curriculum.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**

a) Explain the areas of physical education in detail.

OR

b) Explain in detail the professional development core competency areas.

Q.5 Write short notes. (Any four) **20**

a) Teaching practice
b) Old Curriculum
c) Role of teacher in curriculum development
d) Curriculum
e) Curriculum design.

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड्. (सत्र – III) (जुना) (CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल – २०२५
Sports Training (19501301)

वार, दिनांक : मंगळवार, १३-०५-२०२५ — कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) प्रतिरोधावर गतीने मात करून येण्याची क्षमता म्हणजे ———.
अ) स्फोटक शक्ती — ब) गती
क) चपळता — ड) लवचिकता

२) फर्टलेक हे ——— शी निगडित आहे.
अ) उडयांच्या बाबी — ब) फेकीच्या बाबी
क) वेगाने धावणे — ड) माध्यम अंतर धावणे

३) लवचिकतेचे ——— प्रकार पडतात.
अ) तीन — ब) दोन
क) पाच — ड) वरील सर्व

४) भाराचे ——— घटक आहेत.
अ) एक — ब) दोन
क) तीन — ड) चार

५) अति प्रशिक्षणामुळे ———.
अ) थकवा — ब) विश्रांती
क) पुनर्भरण — ड) यापैकी नाही

६) ——— हे तत्त्व क्रीडा प्रशिक्षणात समाविष्ट होत नाही.
अ) भार प्रगती — ब) प्रशिक्षणाचे वर्तुळ
क) सातत्य — ड) यापैकी नाही

७) ताकतीचा दामदारपणा ——— ने विकसित केला आहे.
अ) प्लयोमेट्रिक व्यायाम — ब) मेडिसिन बॉल व्यायाम
क) चक्रीय प्रशिक्षण — ड) यापैकी नाही

८) लवचिकतेसाठी ––– घटक महत्त्वाचे आहे.
  अ) सांधे ब) स्नायू ताणन क्षमता
  क) दोन्ही अ आणि ब ड) यापैकी नाही

९) एखादी शारीरिक हालचाल करण्यासाठी जी शक्ती वापरली जाते तिला ––– म्हणतात.
  अ) गती ब) लवचिकता
  क) ताकत ड) चपळता

१0) मध्यान्तर प्रशिक्षणात ––– चा समावेश होतो.
  अ) अति तीव्रता प्रशिक्षण
  ब) कमी तीव्रता प्रशिक्षण
  क) उच्च तीव्रता पण कमी तीव्र प्रशिक्षण
  ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **२0**

अ) दमाचा अर्थ सांगून दम कसा विकसित कराल ते स्पष्ट करा.
ब) वार्षिक प्रशिक्षण कार्यक्रम कालावधीची चर्चा करा.

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**

अ) क्रीडा प्रशिक्षणाचा अर्थ सांगून त्याची ध्येय व उद्दिष्ट स्पष्ट करा
ब) क्रीडा प्रशिक्षणाचा अर्थ सांगून क्रीडा प्रशिक्षणाची तत्त्वे स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**

अ) ताकदीचे खेळातील महत्व स्पष्ट करून ताकद कशी विकसित कराल ते स्पष्ट करा.
ब) समन्वय क्षमता विकसित करण्याच्या प्रशिक्षण पद्धती स्पष्ट करा.

प्र.५ टीपा लिहा (कोणत्याही चार) **२0**

१) इंटर्वल ट्रैनिंग
२) प्रशिक्षण भार
3) गती (वेग)
४) लवचिकता
५) खेळातील तंत्रे आणि डावपेच

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - III) (Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Sports Training (19501301)

Day & Date: Tuesday, 13-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Candidate who intend to write their answers in Marathi advised to read the original questions in English.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. **10**

1) The ability to overcome resistance with high, speed is _____.
a) Explosive power b) Speed
c) Agility d) Flexibility

2) Fartlek is related to _____.
a) Jumping b) Throwing
c) Fast run d) Middle distance run

3) Flexibility is of _____ types.
a) One b) Two
c) Three d) Four

4) There are _____ factors of load.
a) One b) Two
c) Three d) Four

5) Over training causes _____.
a) Fatigue b) Rest
c) Recovery d) None of these

6) _____ does not include the principles of sports training.
a) Progression of load b) Cyclicity of training
c) Continuity d) None of these

7) Strength endurance can be developed with _____.
a) Plyometric exercise b) Medicine ball exercises
c) Circuit training d) None of these

8) _____ are the important factors of flexibility.
a) Joint b) Strength
c) Both a & b d) None of these

9) _____ is an ability of individual to overcome resistance of physical exercise.

a) Speed b) Flexibility
c) Strength d) Agility

10) Interval training involves _____.

a) High intensity training
b) Low intensity training
c) High intensity with less intense training
d) None of these

Q.2 Answer the following questions. **20**

a) Give the meaning of endurance? How to develop endurance?

b) Periodization of Annul Training Program - Discuss.

Q.3 Answer the following question. (Any One) **15**

a) What is meant by sports training? Explain aim and objective of sports training.

b) What is meant by sports training? Explain the principles of sports training.

Q.4 Answer the following question. (Any One) **15**

a) Explain the importance of strength in sports? How can it be developed?

b) Explain method of training for the development of co-ordinate ability.

Q.5 Write Short Notes (Any Four): **20**

1) Interval training
2) Training Load
3) Speed
4) Flexibility
5) Technique and tactics in sports

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड. (सत्र - III) (जुना) (CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल - २०२५
Computer Applications in Physical Education (19501302)

वार, दिनांक : गुरूवार, १५-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) स्प्रेडशीट ––– शी संबंधित आहे.
अ) एम. एस. वर्ड ब) एम. एस. पॉवर पॉईंट
क) एम. एस. एक्सेल ड) यापैकी नाही

२) एखादया प्रोग्राम अथवा डॉक्युमेंट चे नाव ––– वर दर्शविले जाते.
अ) मेनु बार ब) टूल बार
क) स्टेटस बार ड) टायटल बार

३) फाईल, एडीट आणि व्यु हे ––– वर दर्शविले जातात.
अ) टायटल बार ब) मेनु बार
क) टूल बार ड) ड्रॉईंग टूल बार

४) स्लाईड ––– शी संबंधित आहे.
अ) एम. एस. पावर पॉईंट ब) एम. एस. वर्ड
क) एम. एस. एक्सेल ड) यापैकी नाही

५) एनीमेशन इफेक्ट आपण ––– च्या माध्यमातून देऊ शकतो.
अ) एम. एस. वर्ड ब) एम. एस. पावर पॉईंट
क) एम. एस. एक्सेल ड) यापैकी नाही

६) CPU चा फूल फॉर्म ––– आहे.
अ) सेंट्रल प्रोसेसींग युनिट ब) कंट्रोल युनिट
क) सेंट्रल प्रोटेक्टींग युनिट ड) सेंट्रल प्रोग्राम युनिट

७) स्कॅनर हे ––– उपकरणाचे उदाहरण आहे.
अ) निर्गत ब) निवेश
क) सॉफ्टवेअर ड) सी. पी. यु.

८) इंटरनल हार्ड डिस्क हे ——— साठवण उपकरण आहे.
अ) प्राथमिक ब) दुय्यम
क) अ व ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

९) कंट्रोल युनिट ——— शी संबंधित आहे.
अ) सी. पी. यु. ब) निवेश साधन
क) निर्गत साधन ड) यापैकी नाही

१०) स्पीकर हे ——— उपकरणाचे उदाहरण आहे.
अ) निर्गत ब) निवेश
क) सी. पी. यु. ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) एम. एस. वर्ड मध्ये डॉक्युमेंट तयार करणे, जतन करणे व उघडण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा. **१०**
ब) स्लाईड फॉरमॅटींग ची प्रक्रिया स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) **१५**
अ) ICT ची संकल्पना स्पष्ट करून त्याची गरज आणि महत्व सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) एम. एस. एक्सेल स्पष्ट करून त्याची वैशिष्टये सविस्तर सांगा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) **१५**
अ) सी. पी. यु. सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) निर्गत साधनांची सविस्तर माहिती सांगा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**
अ) स्प्रेड शीट
ब) अलायनिंग पॅरेग्राफ
क) मेनुबार
ड) की बोर्ड
इ) माऊस

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - III) (Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Computer Applications in Physical Education (19501302)

Day & Date: Thursday, 15-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **10**

1) Spreadsheet is related to _____.
a) MS-Word b) MS- Power Point
c) MS-Excel d) None of these

2) The name of programme or a document is shown on _____
a) Menu bar b) Tool bar
c) Status bar d) Title bar

3) File, Edit and view are shown on _____.
a) Title bar b) Menu bar
c) Tool bar d) Drawing Tool bar

4) Slide is related to _____.
a) MS-Power Point b) MS-Word
c) MS-Excel d) None of these

5) We can give animation effect through _____.
a) MS-Word b) MS-Power Point
c) MS-Excel d) None of these

6) Full form of CPU is _____.
a) Central Processing Unit b) Control Unit
c) Central Protecting Unit d) Central Program Unit

7) Scanner is an example of _____ device.
a) Output b) Input
c) Software d) CPU

8) Internal Hard disk is a _____ storage device.
a) Primary b) Secondary
c) a and b both d) None of these

9) Control Unit is related to_____
a) CPU b) Input device
c) Output device d) None of these

10) Speaker is an example of _____ device.
a) Output b) Input
c) CPU d) None of these

Q.2 Answer the following questions.
a) Explain the process of creating, saving and opening a document in MS-Word. **10**
b) Explain the process of Formatting a slide. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**
a) Explain ICT and give its need and importance in detail.
b) Explain MS-Excel and give its features in detail.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**
a) Explain CPU in detail.

OR

b) Give detailed information about Output devices.

Q.5 Write Short Notes. (Any Four) **20**
a) Spread sheet
b) Aligning Paragraph
c) Menu Bar
d) Key board
e) Mouse

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड्. (सत्र – III) (जुना) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Sports Psychology and Sociology (19501303)

वार, दिनांक : शनिवार, १७-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १०

१) विकास अवस्थेत व्यवस्थापनेचा काळ म्हणजे ———.
अ) वादळी काळ ब) विस्मरण काळ
क) चांगल्या स्मरण शक्तीचा काळ ड) टोळीचा काळ

२) ——— हे जगण्यासाठी सामाजिक व संस्कृतीचे महत्व समजण्यासाठी उपयुक्त ठरते.
अ) क्रीडा ब) संस्था
क) मैदाने ड) यापैकी नाही

३) प्रभावी अध्यापनाचे मार्ग आखण्या करता शारीरिक शिक्षण शिक्षकाला ——— चे ज्ञान असावे.
अ) वर्गसमूह वर्तनाचे ब) वर्ग व्यवस्थापनाचे
क) चिंता ड) यापैकी नाही

४) अध्ययनाचा पहिला नियम कोणता?
अ) तयारीचा नियम ब) सरावाचा नियम
क) परिणामाचा नियम ड) वरील सर्व

५) क्रीडा मानसशास्त्राचे ज्ञानाचा उपयोग ——— या ठिकाणी आवश्यक आहे.
अ) निवड पातळी ब) पुनर्वसन पातळी
क) स्पर्धेची पातळी ड) यापैकी नाही

६) तणावपूर्ण अवस्था ही ——— असते.
अ) कार्यरत असणाऱ्यास फायदेशीर
ब) कार्यरत असणाऱ्यास तोट्याची
क) कार्यरत असणाऱ्यास ना फायदा ना तोटा
ड) वरील सर्व

७) अध्ययनाचा दुसरा नियम कोणता?
अ) परिणामाचा　　ब) सरावाचा
क) अ आणि ब दोन्ही　　ड) यापैकी नाही

८) ——— प्रेरणा हा वैयक्तिक गरजांचे समाधान आहे.
अ) आंतरिक　　ब) बाह्य
क) भावनिक　　ड) वरील सर्व

९) अध्ययनाचा तिसरा नियम कोणता
अ) परिणामाचा नियम　　ब) सरावाचा नियम
क) अ आणि ब　　ड) यापैकी नाही

१०) प्रेरणेचे ——— प्रकार व्यापक स्वरूपात वर्गीकरण केले आहे.
अ) दोन　　ब) तीन
क) चार　　ड) सहा

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) अध्ययन वक्र सोईस्तर स्पष्ट करा. **१०**
ब) अध्ययन संक्रमण सोईस्तर स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**
१) क्रीडेतील उदाहरणासह प्रयत्न प्रमाण पद्धत स्पष्ट करा.
किंवा
२) समूहगतिमान सोईस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**
१) मानवी जीवन शैलीवर क्रीडा संस्कृतीचा होणारा परिणाम लिहा.
किंवा
२) व्यक्ति भेदावर परिणाम करणारे घटक सोईस्तर लिहा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**
१) आक्रमकता आणि क्रिडा
२) क्रीडा मानसशास्त्राचे महत्व
३) अभिजात अभिसंधान अध्ययन
४) चिंता आणि क्रीडा प्राविण्य
५) सरावाचा नियम

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - III) (Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Sports Psychology and Sociology (19501303)

Day & Date: Saturday, 17-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative. **10**

1) In development process the term child hood means _____.
a) storm period b) period of forgetting
c) period of good memory d) Gang age

2) _____ are related to social and cultural context in which we live.
a) Sports b) Institution
c) Ground d) None of these

3) The physical education teacher requires _____ knowledge to know the way of effective teaching.
a) Class group behaviour b) Class management
c) Anxiety d) None of these

4) Which is the first law of Learning?
a) Law of readiness b) Law of practice
c) Law of effect d) All of these

5) Application of knowledge of sports psychology is essential in the ___.
a) Selection stage b) Rehabilitative stage
c) Competition stage d) All of these

6) Stress full condition is _____.
a) Advantageous performer
b) Detrimental to performer
c) Neither advantageous nor detrimental
d) All of these

7) Which is the second law of Learning?
a) Law of effect b) Law of exercise
c) a and b d) None of these

8) _____ Motivation satisfying fulfillment of needs felt by the individual.
a) Intrinsic b) Extrinsic
c) Emotional d) All of these

9) Which is the third law of Learning?
a) Law of effect b) Law of practice
c) both a and b d) None of these

10) Motivation is classified into _____ broad categories.
a) Two b) Three
c) Four d) Six

Q.2 Answer the following questions.
a) Explain Learning Curve in detail. **10**
b) Explain Transfer of training in detail. **10**

Q.3 Answers the following questions. (Any One) **15**
a) Explain in detail Trial and error with sports examples.
OR
b) Explain in detail Group dynamic.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**
a) Explain effects of sports culture on human life style.
OR
b) Explain in details factors affecting individual differences.

Q.5 Write short notes. (Any four) **20**
1) Aggression and sports
2) Importance of sports psychology
3) Conditional learning
4) Anxiety and sports performance
5) Law of Exercise

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड्. (सत्र – III) (जुना) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Curriculum Design (19501304)

वार, दिनांक : सोमवार, १९-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १०

१) ——— हा शैक्षणिक ध्येय साध्य करण्याचे साधन होय.
अ) कसोटी ब) पाठ्यक्रम
क) अभ्यासक्रम ड) शिक्षण

२) कोणता अभ्यासक्रमाचा नमुना नाही?
अ) आराखडा ब) विषय आधारित
क) उपक्रम आधारित ड) पर्यावरण आधारित

३) ——— यांच्या मते अभ्यासक्रम आराखडा ही एक काल्पनिक रचना आहे.
अ) क्रो ब) रेमंड
क) रेमर्स ड) मन्रो

४) अभ्यासक्रम आराखडा या संज्ञेचा शब्दकोशातील अर्थ ——— हा आहे.
अ) पाठ्यक्रम ब) रेखाटन
क) अभ्यासक्रम ड) मुल्यमापन

५) ——— हा शिक्षक बनण्याच्या तयारीतील अत्युच्य अनुभव होय.
अ) अध्यापन सराव ब) शाळा
क) मनोरंजन ड) सामाजिक

६) अभ्यासक्रमाची जूनी संकल्पना ही ——— अभ्यासक्रम म्हणूनही ओळखली जाते.
अ) आधुनिक ब) पारंपारिक
क) गुणवत्ता ड) आशय

७) आधुनिक अभ्यासक्रम हा परिपूर्ण ——— विकासासाठी मदतगार आहे.
अ) व्यक्तीमत्व ब) व्यवसाय
क) पात्रता ड) अभ्यासक्रम

८) शारीरिक शिक्षण ——— चे नियोजन हे लवचिक असावे.
अ) अभ्यासक्रम ब) अभ्यासक्रम आराखडा
क) पाठ्यक्रम ड) घटक चाचणी

९) ——— अभ्यासक्रम हा विद्यार्थी केंद्रीत आहे.
अ) पारंपारिक ब) जुना
क) आधुनिक ड) आराखडा

१०) ——— हा योग्य समतोल साधणारा असावा.
अ) पाठ्यक्रम ब) पाठ्यपुस्तक
क) मुल्यमापन ड) अभ्यासक्रम

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) अभ्यासक्रमाची जुनी संकल्पना स्पष्ट करा. **१०**
ब) अभ्यासक्रम विकसनात शिक्षकाची भूमिका स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**
१) अभ्यासक्रम विकसनाची मुलभूत तत्वे सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

२) अभ्यासक्रम निर्मिती मध्ये कोणत्या पायऱ्या अंतर्भूत असतात? सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**
१) अभ्यासक्रमाची व्याख्या सांगून त्याची गरज आणि महत्व सविस्तर सांगा.

किंवा

२) अभ्यासक्रमावर परिणाम करणारे घटक सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**
१) अध्यापन सराव
२) आरोग्य शिक्षणाची क्षेत्रे
३) अभ्यासक्रमाचे मुल्यमापन
४) व्यावसायिक क्षमता
५) शिक्षकाची भूमिका

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - III) (Old) (CBCS) Examination: March/April – 2025
Curriculum Design (19501304)

Day & Date: Monday, 19-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative. **10**

1) _____ is a tool of achieving educational objectives.
a) Test b) Syllabus
c) Curriculum d) Education

2) Which is not a pattern of curriculum?
a) Design b) Subject based
c) Activity based d) Environment based

3) According to _____ curriculum design is a hypothetical construct.
a) Crow b) Raymond
c) Remmers d) Manroe

4) _____ is the dictionary meaning of the term curriculum design.
a) Syllabus b) Sketch
c) Curriculum d) Evaluation

5) _____ is a culminating experience in teacher's preparation.
a) Teaching practice b) School
c) Recreation d) Social

6) Old curriculum is also known as _____ curriculum.
a) Modern b) Traditional
c) Quality d) Content

7) Modern curriculum is helpful to develop wholesome _____.
a) Personality b) Profession
c) Qualification d) Curriculum

8) _____ plan of physical education must be flexible.
a) Curriculum b) Curriculum Design
c) Syllabus d) Unit Test

9) The _____ curriculum is pupil centered.
a) Traditional b) Old
c) Modern d) Design

10) _____ must be well balanced.
a) Syllabus b) Textbook
c) Evaluation d) Curriculum

Q.2 Answer the following question.
1) Explain the old concept of curriculum. **10**
2) Explain the role of teacher in curriculum development. **10**

Q.3 Answer the following question. (Any One) **15**
1) Explain in detail the basic principles of curriculum development.
OR
2) Which steps are involved in curriculum construction? explain in detail.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**
1) Define curriculum and give its need and importance.
OR
2) Explain in detail the factors affect curriculum.

Q.5 Write Short Notes. (Any Four) **20**
1) Teaching practice
2) Areas of health education
3) Evaluation of curriculum
4) Professional competencies
5) Role of teacher

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड (सत्र - IV) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Measurement and Evaluation in Physical Education (BPED2401)

वार, दिनांक : शनिवार, ०३-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १०

१) साई हॉकी कौशल्य कसोटीची ओळख ——— साली झाली.
अ) १८९२ ब) १७९०
क) १६८० ड) १९९२

२) माहिती गोळा करण्याच्या प्रक्रियेला ——— असे म्हणतात.
अ) मापन ब) कसोटी
क) मुल्यमापन ड) मुल्यनिर्धारण

३) जॉन्सन यांनी ——— या खेळासाठी कौशल्य कसोटी संचाची बांधणी केली.
अ) टेबल टेनिस ब) बास्केटबॉल
क) पोहणे ड) हॉकी

४) कसोटीची सत्यता तपासणे म्हणजे ——— होय.
अ) मानके ब) विश्वसनीयता
क) वैधता ड) वस्तुनिष्ठता

५) जे.सी.आर. कसोटीची बांधणी ——— यांनी केली.
अ) डॉ. कन्सल ब) फिलीप्स
क) बॅरो ड) मॅकडोनाल्ड

६) पुनर्कसोटी ही कसोटीची ——— तपासण्याची पद्धती आहे.
अ) वैधता ब) विश्वसनीयता
क) वस्तुनिष्ठता ड) व्यक्तीनिष्ठता

७) आदर युवक तंदुरूस्ती कसोटी संचाची ओळख सर्वप्रथम ——— झाली.
अ) अमेरिका ब) भारत
क) इंग्लंड ड) फ्रान्स

८) कसोटी म्हणजे ——— होय.
   अ) मानक   ब) मापन
   क) साधन   ड) वैधता

९) शेवटच्या मिनीटाची तयारी ही ——— ची जबाबदारी आहे.
   अ) पुर्वतयारी   ब) कसोटी दरम्यान
   क) कसोटी नंतर   ड) यापैकी नाही

१०) खालीलपैकी कोणती वैधता तपासण्याची पद्धत नाही?
   अ) भाग   ब) तार्किक
   क) आशय   ड) विधेयदर्शी

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) चांगल्या कसोटीचे व्यवस्थापकीय निकष स्पष्ट करा. **१०**
ब) मानक स्पष्ट करून त्यांचे प्रकार सांगा व स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १५
अ) शारीरिक शिक्षण शिक्षकासाठी मुल्यमापन प्रक्रियेचे महत्त्व काय आहे?

किंवा

ब) जे.सी.आर. कसोटीचे सविस्तर वर्णन करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १५
अ) कसोटी व्यवस्थापन करतानाच्या जबाबदाऱ्या काय असतात? सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

ब) विश्वसनीयतेची व्याख्या सांगून त्यांच्या पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**
१) कारक कसोट्या
२) वस्तुनिष्ठता
३) वैधता
४) स्टोर्क स्टँड कसोटी
५) साई वॉलीबॉल कसोटी

Seat No.	

Set **P**

B.P.Ed. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Measurement and Evaluation in Physical Education (BPED2401)

Day & Date: Saturday, 03-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative. **10**

1) SAI hockey skill test was introduced in the year _____.
a) 1892 b) 1790
c) 1680 d) 1992

2) The process of collecting information is called _____.
a) Measurement b) Test
c) Evaluation d) Assessment

3) Johnson has constructed skill test for _____.
a) Table Tennis b) Basketball
c) Swimming d) Hockey

4) To measure truthfulness of test is called _____.
a) Norms b) Reliability
c) Validity d) Objectivity

5) J.C.R. test was constructed by _____.
a) Dr. kansal b) Philips
c) Barrow d) Mc Donalds

6) Test – Retest is a method to set _____ of test.
a) Validity b) Reliability
c) Objectivity d) Subjectivity

7) AAHPER youth fitness test was introduced in _____.
a) America b) India
c) England d) France

8) Test is a _____.
a) Norm b) Measurement
c) Tool d) Validity

9) Last minute preparation is a duty during _____.
a) Preparation b) Testing
c) Post test function d) None of these

10) From the following which is not a method of validity?
a) Split halt b) Logical
c) Content d) Predictive

Q.2 Answers the following questions.
a) Explain the administrative criteria of good test. **10**
b) Explain Norms and give it's types in detail. **10**

Q.3 Answers the following questions. (Any One) **15**
a) What is the importance of evaluation process for a physical education teacher?

OR

b) Describe JCR test in detail.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**
a) What are the duties while administering test? Explain in detail.

OR

b) Define reliability and explain it's methods in detail.

Q.5 Write Short Notes. (Any four) **20**
1) Psychomotor test
2) Objectivity
3) Validity
4) Stork stand test
5) SAI volleyball test

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड्. (सत्र – IV) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Kinesiology and Biomechanics (BPED2402)

वार, दिनांक : मंगळवार, ०६-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:00 ते 12:00

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) दोन किंवा दोना पेक्षा जास्त हाडे एकत्रित मिळतात त्या भागास ––– म्हणतात.
   अ) संस्था ब) सांधा
   क) अ व ब दोन्ही ड) पैकी नाही

२) एका बिंदू पासून दुसऱ्या बिंदू पर्यंत सरळ रेषेत होणाऱ्या गतीस ––– म्हणतात.
   अ) कोनीय गती ब) सरळ मार्गाची गती
   क) बल ड) पैकी नाही

३) उखळीच्या सांध्याचे ––– उदा. आहे.
   अ) खांदयाचा सांधा ब) फिमर बोन
   क) अ व ब दोन्ही ड) पैकी नाही

४) न्यूटनचा गती विषयक पहिला नियम ––– आहे.
   अ) जडत्व ब) तरफ
   क) गुरूत्वाकर्षण ड) संवेग परिवर्तनाचा

५) खांदयाच्या सांध्यातून ––– हालचाल होते.
   अ) सुपायनेशन ब) इनवर्शन
   क) प्लेंटर फ्लेक्शन ड) हॉरिझॉन्टल फ्लेक्शन

६) घोटयाचा सांधा ––– प्रकार आहे.
   अ) सरकता सांधा ब) उखळीचा सांधा
   क) बिजागिरीचा सांधा ड) सेंडल जॉइंट

७) तरफेच्या ––– प्रकारामध्ये भार व भुजा हे बल भुजा व टेकू यामध्ये असतात.
  अ) प्रकार पहिला ब) प्रकार दुसरा
  क) प्रकार तिसरा ड) पैकी नाही

८) कार्पो मेटाकारपल सांधा हे ––– चे उदा. आहे.
  अ) सॅडल जॉइंट ब) कॉन्डिलॉईड जॉइंट
  क) उखळीचा सांधा ड) बिजागिरीचा सांधा

९) वस्तुतील बदल ज्या बिंदूत केंद्रीत होते त्या बिंदूला वस्तूचा ––– म्हणतात.
  अ) गती वृद्धी ब) गुरूत्वमध्य
  क) वेळ ड) प्रक्षेपण

१०) वेगाचचे प्रकार ––– आहेत.
  अ) दोन ब) तीन
  क) अ व ब दोन्ही ड) पैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

अ) जिवयांत्रिक शास्त्र व गतीशास्त्राचे महत्व स्पष्ट करा. **१०**

ब) स्नायूचे वर्गीकरण सांगून ऐच्छिक व अनैच्छिक स्नायू स्पष्ट करा? **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**

अ) जोर म्हणजे काय? केंद्रगामी जोर व केंद्रोपसारी/केंद्रोसर्गी जोर स्पष्ट करा?

ब) गुरूत्वमध्य आणि समतोल यांच्या मुलभूत संकल्पना, वर्गीकरण स्पष्ट करा?

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**

अ) सांध्याचे वर्गीकरण सांगून गुडघ्याच्या सांध्याची रचना व त्यातील हालचाली स्पष्ट करा.

किंवा

ब) गती म्हणजे काय न्यूटनचे गती विषयक नियम सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्र.५ टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**

१) खांदयाचा सांधा
२) प्रेक्षपण
३) जैवयांत्रिकीशास्त्र – घर्षण थोडक्यात लिहा
४) शेल्डन वर्गीकरण (Different body type)
५) शरीर स्थितीतील दोष

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April – 2025
Kinesiology and Biomechanics (BPED2402)

Day & Date: Tuesday, 06-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **10**

1) The junction of two or more than two bone is called _____.
a) system b) joint
c) a and b both d) None of these

2) Motion is straight line from one point directly to another is called ____.
a) Angular motion b) Linear motion
c) Force d) None of these

3) Ball and socket joint is example of
a) Shoulder Joint b) Femur Bone
c) a and b both d) None of these

4) _____ is Newton's first law of motion.
a) Law of Inertia b) Lever
c) Centre of gravity d) Law of momentum

5) From Shoulder joint _____ movement is occur.
a) Supination b) Inversion
c) Planter flexion d) Horizontal flexion

6) Ankle joint is _____ type joint.
a) Gliding joint b) Ball and Socket joint
c) Hinge joint d) Saddle joint

7) In which type lever the weight is in between force and fulcrum ____.
a) Type - I b) Type - II
c) Type - III d) None of these

8) Crapo meta carpal joint is an example of_____.
a) Saddle joint b) Condyloid joint
c) Ball and socket joint d) Hinge joint

9) The point about which the object balances is called _____.
a) acceleration b) centre of gravity
c) time d) projectile

10) There are _____ type of velocity.

a) two b) three
c) a and b both d) none of these

Q.2 Answer the following questions.

a) Explain importance of kinesiology and Biomechanics. **10**

b) Explain classification of muscle in that voluntary and involuntary muscle? **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) 15

a) What is force explain centripetal and centrifugal force?

b) Explain fundamental concept of centre of gravity, and classification Equilibrium?

Q.4 Answer the following questions. (Any One) 15

a) Explain classification of joint, explain structure of knee joint and movement of this joint?

b) What is motion Explain Newton's Laws of motion?

Q.5 Short Notes. (Any Four) 20

1) Shoulder Joint

2) Projection

3) Biomechanics friction – explain in brief

4) Sheldon's classification

5) Defects in posture

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड्. (सत्र – IV) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Research and Statistics in Physical Education (BPED2403)

वार, दिनांक : गुरूवार, ०८-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १०

१) केंद्रीय प्रवृत्तीचे ——— हे विश्वसनीय परिमाण आहे.
अ) मध्यगा ब) मध्यमान
क) बहुलक ड) वरील सर्व

२) ३५ ते ३९ मधील वर्गांतर ——— आहे.
अ) ५ ब) ४
क) ८ ड) १०

३) वर्गांतर ४० – ४४ मध्ये ——— वर्गांतर मध्य आहे.
अ) ४१ ब) ४३
क) ४२ ड) यापैकी नाही

४) ——— ही एक संशोधन पद्धती आहे.
अ) केसस्टडी ब) प्रश्नावली
क) कसोटी ड) माहिती

५) संशोधन हे ——— नुसार वर्गीकृत केले जाऊ शकते.
अ) उद्देश ब) पद्धत
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

६) ——— ही एक संशोधनातील आकडेवारी गोळा करण्याचे साधन आहे.
अ) प्रश्नावली ब) ऐतिहासिक
क) प्रायोगिक ड) सर्वेक्षण

७) तिसरे चर्तुथक आणि पहिले चतुर्थक यांच्यातील फरक ———.
अ) श्रेणी
ब) अंतर चतुर्थक श्रेणी
क) विचलन
ड) प्रमाणविचलन

८) विचलनशीलतेची परिमाणे ——— आहेत.
अ) १
ब) ४
क) ३
ड) २

९) संशोधनासाठी अचुक ——— आवश्यक आहे.
अ) निरीक्षण
ब) वर्णन
क) अ आणि ब दोन्ही
ड) यापैकी नाही

१०) बहुलक खालील ——— सुत्राने काढता येते.
अ) बहुलक = ३ मध्यगा – २ मध्यमान
ब) बहुलक = २ मध्यगा – ३ मध्यमान
क) बहुलक = मध्यगा – मध्यमान
ड) बहुलक = मध्यमान – मध्यगा

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) **१०**

१) शारीरिक शिक्षण व खेळांमध्ये संशोधनाची व्याप्ती लिहा.

२) खालील टेबलवरून प्रमाण विचलन काढा.

वर्गांतर	वारंवारिता
९० – ९९	२
८० – ८९	१
७० – ७९	३
६० – ६९	५
५० – ५९	६
४० – ४९	७
३० – ३९	३
२० – २९	५
१० – १९	६
० – ९	२
एकुण नं.	४०

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**

१) खालील टेबलवरून बहुलक काढा.

वर्गांतर	वारंवारीता
१५० – १६४	१०
१३५ – १४९	३०
१२० – १३४	०५
१०५ – ११९	१५
९० – १०४	१५
७५– ८९	१०
६० – ७४	३५
४५ – ५९	०५
३० – ४४	१०
एकुण नं.=	१३५

२) वरील टेबलवरून P_{60} आणि P_{80} (%) मूल्य काढा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**

१) संशोधन संबंधीत साहित्याची गरज सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

२) शारीरिक शिक्षण व खेळामध्ये संशोधनाची गरज व महत्व स्पष्ट करा.

प्र.५ टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**

१) आयतालेख

२) वारंवारीता बहुभुज

३) संशोधनाचे नीतिशास्त्र

४) संशोधनाचे वर्गीकरण

५) संशोधनात आकडेवारीचा वापर

Seat No.	

Set | **P**

B.P.Ed (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Research and Statistics in Physical Education (BPED2403)

Day & Date: Thursday, 08-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Candidate who intend to write their answers in Marathi advised to read the original questions in English.

Q.1 Select the correct alternative. **10**

1) _____ is a reliable measure of central Tendency.
a) Median b) Mean
c) Mode d) All of the above

2) The class interval for 35-39 is _____.
a) 5 b) 4
c) 8 d) 10

3) In class interval 40-44 mid point is _____.
a) 41 b) 43
c) 42 d) None of these

4) _____ is one of the research method.
a) Case study b) Questionary
c) Test d) Information

5) Research can be classified by _____.
a) Purpose b) Method
c) Both A & B d) None of these

6) _____ is one of the Tool of data collection in research.
a) Questionnaire b) Historical
c) Experimental d) Survey

7) The difference between the third quartile and first quartile are represented by _____.
a) Range b) Inter quartile range
c) Mean deviation d) Standard deviation

8) Measure of variability is _____.
a) 1 b) 4
c) 3 d) 2

9) Research demand's accurate _____.
a) Observation b) Description
c) a & b Both d) None of these

10) Mode is calculated by the formula _____.
a) Mode = 3 median - 2 mean b) Mode = 2 median- 3 mean
c) Mode = median - mean d) Mode = mean – median

Q.2 Answer the following question. **10**

1) Write scope of research in physical education and sports.

2) Calculate standard deviation for the following Table.

C.I	F.
90-99	2
80-89	1
70-79	3
60-69	5
50-59	6
40-49	7
30-39	3
20-29	5
10-19	6
0-9	2
N =	40

Q.3 Answer the following question. (Any One) **15**

1) Calculate mode for the following Table.

C.I	F.
150-164	10
135-149	30
120-134	05
105-119	15
90-104	15
75-89	10
60-74	35
45-59	5
30-44	10
N =	135

2) Calculate Percentile P_{60} and P_{80} (%) value for the above table.

Q.4 Answer the following questions in detail. (Any One) **15**

1) Explain why need surveying related literature.

OR

2) Explain Need and Importance of Research in physical education and sports.

Q.5 Write short notes. (Any Four) **20**

1) Histogram.
2) Frequency Polygon
3) Ethic's of Research.
4) Classification of Research
5) Use of statistic's in Research.

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड्. (सत्र – IV) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Theory of Sports and Game and their Officiating and Coaching
(BPED2404)

वार, दिनांक : शनिवार, १०-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) ४०० मी. धावण मार्गाची सरळ बाजू ८४.३९ मी असेल तर त्याची त्रिज्या किती असेल.
अ) ३६.७० मी ब) ३६.८० मी
क) ३६.०० मी ड) ३६.५० मी

२) हेडिंग कौशल्य ––– या खेळाशी संबंधित आहे.
अ) हँडबॉल ब) बास्केटबॉल
क) फुटबॉल ड) हॉकी

३) कबड्डी मध्ये बक लाईन ते बोनस लाईनमधील अंतर ––– असते.
अ) १.७५ मी ब) १ मी
क) २ मी ड) यापैकी नाही

४) बास्केटबॉल मैदानाची लांबी व रूंदी ––– असते.
अ) २८ x १५ मी ब) २९ x १६ मी
क) ४० x २० मी ड) वरीलपैकी नाही

५) मॅरेथान स्पर्धेचे अंतर –––.
अ) ४१.१९५ कि.मी ब) ४०.१९५ कि.मी
क) ४२.१९५ कि.मी ड) यापैकी नाही

६) थाळी फेक सेक्टरचा कोन किती अंशाचा असतो?
अ) ३४.९२° ब) ४०°
क) २९° ड) २५°

७) दर्जेदार जलतरण तलावाची लांबी रूंदी ——— असते.

अ) ५० x २५ मी ब) ५० x ५० मी

क) ५० x २१ मी ड) २५ x २५ मी

८) टेबल टेनिस मध्ये टी.टी टेबलची उंची ——— असते.

अ) २' ६'' ब) ३'६''

क) ३'४'' ड) यापैकी नाही

९) हॅंडबॉलचे (पु) वजन ——— असते.

अ) ४५०–५०० ग्रॅ ब) ५५०–६०० ग्रॅ

क) ४२५–४७५ ग्रॅ ड) यापैकी नाही

१०) फॉसबरी प्लॉप हे तंत्र ——— मध्ये वापरले जाते.

अ) लांब उडी ब) उंच उडी

क) तिहेरी उडी ड) भाला फेक

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

१) खेळ आणि क्रिडेमध्ये वजन प्रशिक्षणची भूमिका स्पष्ट करा. **१०**

२) मैदानावर आणि मैदानाबाहेर मार्गदर्शकाच्या जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे दया. (कोणताही एक) **१५**

१) ४०० मी प्रमाणीत धावणमार्गाची आकृती काढा आणि धावन मार्ग क्र. ३, ४, आणि ५ चे वाढीव अंतर काढा.

किंवा

२) बास्केट बॉल या खेळीच्या मैदानाची मोजमापासह आकृती काढून विविध भागांना नावे द्या.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**

१) आंतरमहाविद्यालयीन आंतर विद्यापीठ स्पर्धेसाठी खेळाडूंच्या पात्रतेचे नियम सविस्तर वर्णन करा.

किंवा

२) मार्गदर्शनाची व्याख्या सांगा आणि मार्गदर्शकाची शैक्षणिक गुणवत्ता आणि गुणवैशिष्टे स्पष्ट करा.

प्र.५ टीपा लिहा (कोणत्याही चार) **२०**

१) संघाची निवड

२) मनोरंजनात्मक व पूरक खेळ

3) खेळाडूंची हाताळणी

४) क्रिकेटमधील पॉवर प्ले

५) क्रिडा आणि क्रीडापटूची नीतिमत्ता.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Theory of Sports and Game and their Officiating and Coaching
(BPED2404)

Day & Date: Saturday, 10-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) If the straight of 400 m track is 84.39 meters what will be it's radious.
a) 36.70m b) 36.80m
c) 36.00m d) 36.50m

2) Heading skill is related to _____ game.
a) Hand Ball b) Basket Ball
c) Foot Ball d) Hockey

3) In kabaddi Distance between Baulk line to Bonus line is _____.
a) 1.75m b) 1m
c) 2m d) None of these

4) The length & width of Basket Ball court is _____.
a) 28 x 15m b) 29 x 16m
c) 40 x 20m d) None of these

5) The distance for Marathon race is _____.
a) 41.195km b) 40.195km
c) 42.195km d) None of these

6) The angle of Discus throw sector is _____.
a) 34.92^0 b) 40^0
c) 29^0 d) 25^0

7) Size of standard swimming pool is _____.
a) 50 x 25m b) 50 x 50m
c) 50 x 21m d) 25 x 25m

8) In Table tennis Hight of T.T. Table _____.
a) 2'6" b) 3'6"
c) 3'4" d) None of these

9) The weight of Hand Ball (m) is _____.
a) 450-500gm b) 550-600gm
c) 425-475gm d) None of these

10) Fosbury flop style used in _____.
a) Long jump b) High jump
c) Hop step jump d) Javelin throw

Q.2 Answer the following question

a) Explain the role of weight training in games and sports. **10**

b) Explain the Responsibilities of a coach on and off the field. **10**

Q.3 Answer the following question (Any One) **15**

a) Draw a neat diagram of 400m standard track and find out stagger distance for lane no. 3, 4 & 5.

OR

b) Draw a neat diagram of BasketBall court with measurement and give the names of various area.

Q.4 Answer the following question. (Any One) **15**

a) Explain the eligibility rules for Intercollegiate and Interuniversity Tournament.

OR

b) Define coaching and explain the qualification and qualities of coach.

Q.5 Write short not on (any four): **20**

1) selection of team
2) Recreational and leadup game
3) Handling of players
4) Power play in cricket.
5) Ethics of sports and sportsmanship

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड. (सत्र - IV) (जुना) (CBCS) परीक्षा: मार्च / एप्रिल – २०२५
Measurement and Evaluation in Physical Education (19501401)

वार, दिनांक : शनिवार, ०३-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १०

१) प्राप्तांकांचे मुल्यनिर्धारण ही ––– ची जबाबदारी आहे.
अ) पूर्वतयारी ब) शेवटच्या मिनिटाची तयारी
क) कसोटी नंतर ड) कसोटी दरम्यान

२) ––– कसोटी ही कारक कसोटीचा भाग आहे.
अ) लेखी ब) वेळ
क) ज्ञान ड) समाजवर्तन

३) मुल्यमापन ही ––– चालणारी प्रक्रिया आहे.
अ) सतत ब) भाग
क) कठिण ड) तात्पुरती

४) जे.सी.आर. कसोटी मध्ये 'आर' चा अर्थ ––– होय.
अ) पुश अप्स ब) चिन अप्स
क) जागेवरून उंच उडी ड) शटल रन

५) ––– म्हणजे निष्पत्ती होय.
अ) मुल्यनिर्धारण ब) कसोटी
क) मापन ड) मुल्यमापन

६) कोणती कसोटी दिशाभिमुखतेचे मापन करते?
अ) चिन अप्स ब) शटल रन
क) सिट अँड रिच ड) बी.एम.आय.

७) कोणता कसोटी निवडीचा तांत्रिक निकष नाही?
अ) वेळ ब) वैधता
क) मानके ड) विश्वसनीयता

८) कसोटीचे किती प्रकार आहेत?
   अ) तीन　　ब) चार
   क) सहा　　ड) सात

९) ––– म्हणजे साधन होय.
   अ) मापन　　ब) मुल्यनिर्धारण
   क) कसोटी　　ड) मुल्यमापन

१०) आफर युवक तंदुरूस्ती कसोटी संचामध्ये ––– कसोट्या आहेत.
   अ) सहा　　ब) दहा
   क) चार　　ड) आठ

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) कसोटी, मापन आणि मुल्यमापन सोदाहरण स्पष्ट करा. **१०**
ब) साई हॉकी कसोटीचे वर्णन करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**
१) जॉन्सन बास्केटबॉल कसोटी संचाचे व्यवस्थापन कसे कराल?

किंवा

२) कसोटीचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**
१) वैधतेचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

२) विश्वसनीयतेचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**
१) मानके
२) वेळ कसोटी
३) फॉर्म कसोटी
४) मुल्यमापनाची तत्वे
५) यु.एस. आर्मी शारीरिक तंदुरूस्ती चाचणी

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - IV) (Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Measurement and Evaluation in Physical Education (19501401)

Day & Date: Saturday, 03-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative. **10**

1) Assessment of the scores is duty during _____.
a) Advance preparation b) Last minute preparation
c) Post test function d) During testing

2) _____ test is a part of psychomotor test.
a) Written b) Time
c) Knowledge d) Social behaviour

3) Evaluation is a _____ process.
a) Continuous b) Part
c) Difficult d) Temporary

4) In J.C.R. test 'R' stands for _____.
a) Push-ups b) Chin ups
c) Vertical jump d) Shuttle Run

5) _____ is an outcome.
a) Assessment b) Test
c) Measurement d) Evaluation

6) Which test measures agility?
a) Chin ups b) Shuttle Run
c) Sit and Reach d) BMI

7) Which is not a technical criteria of test selection?
a) Time b) Validity
c) Norms d) Reliability

8) How many types of test are there?
a) Three b) Four
c) Six d) Seven

9) _____ is a tool.
a) Measurement b) Assessment
c) Test d) Evaluation

10) There are _____ test items in AAHPER youth fitness test.
a) Six b) Ten
c) Four d) Eight

Q.2 Answer the following questions.
A) Explain Test, Measurement and Evaluation with suitable examples. **10**
B) Describe SAI hockey test. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**
1) How do you administrate Johnson Basketball Test?
OR
2) Explain the types of test in detail.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**
1) Explain the types of Validity in detail.
OR
2) Explain the types of Reliability in detail.

Q.5 Write short notes. (Any Four) **20**
1) Norms
2) Time Test
3) Form test
4) Principles of Evaluation
5) U.S. Army Physical fitness test

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड. (सत्र - IV) (जुना) (CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल - २०२५
Kinesiology and Biomechanics (19501402)

वार, दिनांक : मंगळवार, ०६-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) दोन किंवा दोनापेक्षा जास्त हाडे एकत्रित मिळतात त्या भागास ––– म्हणतात.
अ) अवयव ब) सांधा
क) अ व ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

२) एका बिंदू पासून दुसऱ्या बिंदू पर्यंत सरळ रेषेत होणाऱ्या गतीस ––– असे म्हणतात.
अ) कोनीय गती ब) सरळ मार्गाची गती
क) बल ड) यापैकी नाही

३) उखळीच्या सांध्याचे ––– उदा. आहे.
अ) खांदयाचा सांधा ब) फिमर बोन
क) अ व ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

४) न्यूटनचा गती विषयक पहिला नियम ––– आहे.
अ) जडत्वाचा नियम ब) तरफ
क) गुरूत्वाकर्षण ड) संवेग परिवर्तनाचा

५) खांदयाच्या सांध्यातून ––– हालचाल होते.
अ) सुपायनेशन ब) इनवरशन
क) प्लँटर फ्लेक्शन ड) हॉरीझॉन्टल फ्लेक्शन

६) घोटयाचा सांधा ––– प्रकार आहे.
अ) सरकता सांधा ब) उखळीचा सांधा
क) बिजागिरीचा सांधा ड) सॅडल जॉईंट

७) तरफेच्या ––– प्रकारामध्ये भार व भुजा हे बल भुजा व टेकू यामध्ये असतात.
   अ) प्रकार पहिला   ब) प्रकार दुसरा
   क) प्रकार तिसरा   ड) यापैकी नाही

८) कार्पो मेटाकारपल सांधा हे ––– चे उदा. आहे.
   अ) सॅडल जॉईंट   ब) कॉडिलॉईड जॉईंट
   क) उखळीचा सांधा   ड) बिजागिरीचा सांधा

९) वस्तुतील बल ज्या बिंदुत केंद्रीत होते त्या बिंदुला वस्तूचा ––– म्हणतात.
   अ) गती वृद्धी   ब) गुरूत्वामध्य
   क) वेळ   ड) प्रेक्षपण

१0) एका केंद्रीय आकुंचनात ––– होते.
   अ) कमी   ब) जास्त
   क) अ व ब दोन्ही   ड) व्यायाम

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

१) गतीशास्त्र म्हणजे काय? ते सांगून शारीरिक शिक्षण शिक्षकास कसे महत्वाचे आहे स्पष्ट करा. **१0**

२) स्नायूंचे वर्गीकरण सांगून ऐच्छिक व अनैच्छिक स्नायू स्पष्ट करा. **१0**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**

१) शरीर धारणा प्रकार सांगा व गतीमान स्थिती स्पष्ट करा.

किंवा

२) गुरूत्वमध्य आणि समतोल यांच्या मुलभूत संकल्पना, वर्गीकरण स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**

१) सांध्याचे वर्गीकरण सांगून गुडघ्याच्या सांध्याची रचना व तिच्यातील हालचाली स्पष्ट करा.

किंवा

२) जीव यांत्रिकीशास्त्र म्हणजे काय? त्याची गरज, महत्व शारीरिक शिक्षण शिक्षक, मार्गदर्शक खेळाडू यांच्यासाठी सांगा.

प्र.५ टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२0**

१) जडत्व
२) गुरूत्व रेषा/गुरूत्वमध्य रेषा व शरीर मध्य – थोडक्यात लिहा.
3) जीवयांत्रिकीशास्त्र – घर्षण थोडक्यात सांगा.
४) सरळमार्गी गती
५) तरफेचे प्रकार

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - IV) (Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Kinesiology and Biomechanics (19501402)

Day & Date: Tuesday, 06-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) The junction of two or more than two bone is called _____.
a) Organ b) Joint
c) a and b both d) none of these

2) Motion is straight line from one point directly to another is called ___.
a) Angular motion b) Linear motion
c) Force d) none of these

3) Ball and Socket joint is an example of _____.
a) Shoulder Joint b) Femer Bone
c) a and b both d) none of these

4) _____ is Newton's first law of motion.
a) Law of Inertia b) Lever
c) Center of gravity d) Law of momentum

5) From Shoulder joint _____ movement is occur.
a) Supination b) Inversion
c) Planter flexion d) Horizontal flexion

6) Ankle joint is _____ type joint.
a) Gliding joint b) Ball and Socket joint
c) Hinge joint d) Saddle joint

7) In which type lever the weight is in between force and fulcrum _____.
a) Type - I b) Type - II
c) Type - III d) none of these

8) Carpal meta carpal joint is an example of _____.
a) Saddle joint b) Condyloid joint
c) Ball and Socket joint d) Hinge joint

9) The point about which the object balances is called _____.
a) Acceleration b) Centre of gravity
c) time d) projectile

10) In concentric exercise muscle length becomes _____.

a) less　　b) large
c) a and b both　　d) exercise

Q.2 Answer the following questions.

1) Define Kinesiology. Explain the importance of Kinesiology for Physical Education teacher. **10**

2) Explain classification of muscle in that voluntary muscle and involuntary muscle. **10**

Q.3 Answer the following questions. (any One) **15**

1) Explain Body posture type, explain Dynamic posture.

OR

2) Explain fundamental concept of center of gravity, and classification Equilibrium?

Q.4 Answer the following questions. (any One) **15**

1) Explain classification of joint. Explain structure knee joint, movement of joint.

OR

2) What is biomechanics? State importance, need for player, physical education teacher, coach.

Q.5 Write short not on (any Four): **20**

1) Inertia
2) The center of gravity of the body and line of gravity - explain in brief.
3) Biomechanics friction - explain in brief.
4) Linear motion
5) Types of Lever

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड्. (सत्र – IV) (जुना) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Research and Statistics in Physical Education (19501403)

वार, दिनांक : गुरूवार, ०८-०५-२०२५ — कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) केंद्रीय प्रवृत्तीचे ––– हे विश्वसनिय परिमाण आहे.
अ) मध्यगा — ब) मध्यमान
क) बहुलक — ड) वरील सर्व

२) संख्याशास्त्र हा शब्द ––– भाषेतून आला आहे.
अ) इंग्रजी — ब) लॅटीन
क) ग्रीक — ड) यापैकी नाही

३) २५–२९ मधील वर्गांतर ––– आहे.
अ) ४ — ब) ५
क) ९ — ड) १०

४) २६, २८, २९, ३५, ४१, ४८, ४९, ५०, ५३ या प्राप्तांकामधील ––– हा मध्यांक आहे.
अ) ३५ — ब) ४८
क) ४१ — ड) ४९

५) विचलनशीलतेची परिमाणे ––– आहेत.
अ) १ — ब) ४
क) ३ — ड) २

६) पुढीलपैकी ––– बाब संशोधन आराखडयाचा घटक आहे.
अ) शीर्षक — ब) गृहितके
क) पद्धती — ड) वरील सर्व

७) ––– हे ऐतिहासीक संशोधन पद्धतीतील माहिती गोळा करण्याचे साधन आहे.
अ) प्राथमिक स्त्रोत — ब) दुय्यम स्त्रोत
क) अ व ब दोन्ही — ड) यापैकी नाही

८) संशोधन विषयाची स्पष्ट व अर्थपूर्ण मांडणी म्हणजे संशोधनाचे ——— होय.
अ) शीर्षक ब) गृहितक
क) संकलीत माहिती ड) रेखाचिन्हे

९) ——— ही एक संशोधन पद्धती आहे.
अ) केस स्टडी ब) प्रश्नावली
क) माहिती ड) कसोटी

१०) ——— ही एक संशोधनातील आकडेवारी गोळा करण्याचे साधन आहे.
अ) प्रश्नावली ब) ऐतिहासिक
क) प्रायोगिक ड) सर्वेक्षण

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **२०**

१) शारीरिक शिक्षण आणि क्रीडा क्षेत्रातील संशोधनाची व्याप्ती लिहा.
२) सांखीकीची व्याख्या लिहा आणि शारीरिक शिक्षणात त्याचे महत्व स्पष्ट करा.

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**

१) खालील सारणी (टेबल) वरून बहुलक काढा.

(C.I) वर्गांतर	वारंवारिता (F)
८५ □ ९४	१
७५ □ ८४	३
६५ □ ७४	७
५५ □ ६४	१०
४५ □ ५४	९
३५ □ ४४	५
२५ □ ३४	५
१५ □ २४	४
५ □ १४	१
एकूण	N =४५

२) खालील सारणी (टेबल) वरून चतुर्थक विचलन काढा.

(C.I) वर्गांतर	वारंवारिता (F)
९० □ ९९	१
८० □ ८९	५
७० □ ७९	३
६० □ ६९	१
५० □ ५९	६
४० □ ४९	४
३० □ ३९	१०
२० □ २९	८
१० □ १९	१
0 □ ९	१
एकूण	N =४०

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**

१) संशोधन पद्धतीची यादी लिहा आणि कोणतीही एक संशोधन पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.

२) शारीरिक शिक्षण आणि क्रीडा क्षेत्रातील संशोधनाची गरज व महत्व स्पष्ट करा.

प्र.५ टीपा लिहा (कोणत्याही चार) **२०**

१) संशोधनाचे वर्गीकरण

२) संशोधनातील आकडेवारी संकलनाची साधने

3) शततमक

४) संख्याशास्त्राचे महत्व

५) स्तंभालेख

SLR-CB-32

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - IV) (Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Research and Statistics in Physical Education (19501403)

Day & Date: Thursday, 08-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Candidate who intend to write their answers in Marathi advised to read the original questions in English.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. **10**

1) _____ is a reliable measure of central Tendency.
a) Median b) Mean
c) Mode d) All of the above

2) Statistics is _____ word.
a) English b) Latin
c) Greek d) None of these

3) The class interval for 25-29 is _____.
a) 4 b) 5
c) 9 d) 10

4) 26, 28, 29, 35, 41, 48, 49, 50, 53 in that score _____ is median.
a) 35 b) 48
c) 41 d) 49

5) Measure of Variability is _____.
a) 1 b) 4
c) 3 d) 2

6) _____ of the following is the component of research design.
a) Title b) Hypothesis
c) Method d) All of these

7) _____ is information collecting tool in Historical research method.
a) Primary sources b) Secondary sources
c) Both a and b d) None of these

8) A proper meaningful explanation and arrangement of subject is known as research _____.
a) Title b) Assumption
c) Data information d) Tally

9) _____ is one of the research method.
a) Case study b) Questionnaire
c) Information d) Test

10) _____ is one of the Tool of data collection in research.
a) Questionnaire b) Historical
c) Experimental d) Survey

Q.2 Answer the following questions. **20**

a) Scope of research in Physical Education and sport's.

b) Write Definition of statistics and explain importance of statistics in Physical Education.

Q.3 Answer the following question. (Any One) **15**

a) Calculate mode from following Table.

Class-Interval (C.I)	Frequency (F)
85 – 94	1
75 – 84	3
65 – 74	7
55 – 64	10
45 – 54	9
35 – 44	5
25 – 34	5
15 – 24	4
5 – 14	1
	N = 45

b) Calculation Quartile deviation (Q.D) from the following table.

Class-Interval (C.I)	Frequency (F)
90 – 99	1
80 – 89	5
70 – 79	3
60 – 69	1
50 – 59	6
40 – 49	4
30 – 39	10
20 – 29	8
10 – 19	1
0 – 9	1
	N = 40

Q.4 Answer the following question. (Any One) **15**

a) Write List of research method and explain any one research method in details.

OR

b) Explain Need and Importance of research in Physical Education and Sports.

Q.5 Write Short Notes (Any Four): **20**

1) Classification of Research
2) Tools of data collection in research
3) Percentile's
4) Importance of statics
5) Histogram

Seat No.	

Set P

बी.पी.एड्. (सत्र – IV) (जुना) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Theory of Sports and game and their officiating and Coaching (19501404)

वार, दिनांक : शनिवार, १०-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) कबड्डी सामन्याचा कालावधी ––– असतो.
अ) ४० मिनीटे ब) ३५ मिनीटे
क) दोन्ही अ व ब ड) यापैकी नाही

२) हॅन्डबॉल (पुरूष) चे वजन ––– असते.
अ) ४२५ ते ४७५ ग्रॅम ब) ३०० ते ३२५ ग्रॅम
क) २०० ते २८० ग्रॅम ड) ५०० ते ५२५ ग्रॅम

३) होमरन ––– खेळाशी संबंधित आहे.
अ) हॉकी ब) क्रिकेट
क) फूटबॉल ड) सॉफ्टबॉल

४) डकवर्थ लुईस नियम ––– खेळाशी संबंधित आहे.
अ) क्रिकेट ब) बास्केटबॉल
क) फूटबॉल ड) व्हॉलीबॉल

५) मॅरेथॉन स्पर्धेचे अंतर ––– कि. मी. असते.
अ) ४० ब) ४३
क) ४२–१९५ ड) ४५

६) ४०० मी धावण मार्गाची रूंदी ––– मी. असते.
अ) १.२५ ब) १.०५
क) २.२० ड) यापैकी नाही

७) पंचकार्याचे तत्त्व –––.
अ) जिंकणे ब) आहार
क) पोशाख ड) यापैकी नाही

८) उत्तम मार्गदर्शक बनण्यासाठी ––– या शास्त्राचा असणे आवश्यक आहे.
अ) मानसशास्त्र ब) समाजशास्त्र
क) राज्यशास्त्र ड) भूगोल

९) बटरफ्लाय तंत्राचा उपयोग ––– मध्ये होतो.
अ) बुद्धीबळ ब) टेनिस
क) टेबल टेनिस ड) पोहणे

१०) मार्गदर्शकाची शैक्षणिक पात्रता –––.
अ) बी.पी.एड्. ब) एम.पी.एड्.
क) सी.पी.एड्. ड) एन.आय.एस

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **२०**
अ) फूटबॉलचा संघ तुम्ही कसा निवडाल ते स्पष्ट करा.
ब) मार्गदर्शकाची कर्तव्य आणि जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**
अ) ३८.५० मी त्रिज्या असलेल्या ४०० मी धावणमार्गाची आवृत्ती काढून सरळची बाजू व धावणमार्ग क्रमांक ४, ५ चे वाढीव अंतर काढा.
ब) क्रीडा मार्गदर्शनाची व्याख्या सांगून चांगल्या मार्गदर्शकाचे पात्रता व गुण वैशिष्टये स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**
अ) खो–खो सामन्यासाठी लागणाऱ्या सामनाधिकाऱ्यांची यादी देवून प्रत्येकाची कर्तव्य लिहा.
ब) कबड्डी, खो–खो व व्हॉलीबॉलचा इतिहास लिहा.

प्र.५ टीपा लिहा (कोणत्याही चार) **२०**
१) क्रिकेटमधील पंचाचे पाच हात इशारे लिहा.
२) जंपीग इव्हेन्टसाठी गुणपत्रक तयार करा.
3) वजन प्रशिक्षण
४) रिलेमधील दांइ अदलाबदल क्षेत्र
५) बास्केट बॉल मधील तांत्रिक साहित्य व त्याचा उपयोग

Seat No.	

Set P

B.P.Ed. (Semester - IV) (Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Theory of Sports and game and their officiating and Coaching (19501404)

Day & Date: Saturday, 10-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) The candidate should read the original question in English.
3) Neat diagrams must be drawn where necessary.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) The duration of kabaddi match is _____.
a) 40 minutes b) 35 minutes
c) Both a & b d) None of these

2) The weight of hand ball (m) is _____ grms.
a) 425 to 475 b) 300 to 325
c) 200 to 280 d) 500 to 525

3) Home run is related to _____ game.
a) Hockey b) Cricket
c) Football d) Softball

4) Duck worth Luise rule is concern with ____ game.
a) Cricket b) Basket ball
c) Foot ball d) Volley ball

5) The distance of marathon race is ____ km.
a) 40 b) 43
c) 42.195 d) 45

6) In 400 m track the width of lane is _____ m.
a) 1.25 b) 1.05
c) 2.20 d) None of these

7) Principles of officiating is _____.
a) To win b) Diet
c) Dress d) None of these

8) The study of _____ is essential to become a good coach.
a) Psychology b) Sociology
c) Politics d) Geography

9) Butterfly stroke technique use in _____.
a) Chess b) Tennis
c) Table tennis d) Swimming

10) Qualification of coach is _____.
a) B. P. Ed b) M. P. Ed
c) C. P. Ed d) NIS

Q.2 Answer the following question. **20**
a) How will you select football team? Explain it.
b) Explain the duties & responsibilities of coach.

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**
a) Draw a neat diagram of 400 m track with 38.50 m radius, find out straight and stagger distance for lane no 4, 5.
b) Define coaching and explain the qualification and qualities of good coach.

Q.4 Answer the following question. (Any One) **15**
a) List the official required for conducting Kho-Kho match and write duties of them.
b) Write history of kabaddi, Kho-Kho & volley ball.

Q.5 Write short notes. (Any Four) **20**
1) Write five hand signal of cricket official.
2) Prepare scoresheet for jumping event.
3) Weight training.
4) Baton exchange zone in relay race.
5) Technical equipment and their use in Basket Ball.